

MHS

*A műkardos hosszúkardvívás
szabályzata*

Jelen dokumentum - ill. frissített verziói - a mindenkor érvényes MHS versenyszabályokat tartalmazzák műkard (nylon) fegyvernemben. A benne foglaltak betartása nélkül MHS sportverseny nem szervezhető. **Az aktuális verziószám mindig ellenőrzendő a fejlécben! A dokumentum mindig az újabb verzió megjelenéséig hatályos! A versenykiírásoknak mindig tartalmaznia kell a hivatkozott verziószámot is!**

Copyright © Dr. Pávay Tibor, 2013.

Copyright © Magyar Hosszúkardvívó Sportszövetség (charta-szervezetek), 2013.

© All rights reserved!

Jelen dokumentum az összeállító, Dr. Pávay Tibor szellemi tulajdona. Folyamatos frissítéséhez azonban a mindenkori MHS tagszervezetek szakértői, vívói nagyban hozzájárulnak. A **Magyar Hosszúkardvívó Sportszövetség** charta-szervezetei és tagszervezetei ennek megfelelően sportversenyeiken szabadon használhatják. Az internetről bárki által szabadon letölthető, de nem terjeszthető. Egészének vagy részeinek engedély nélküli reprodukálását, felhasználását a törvény bünteti! Jelen dokumentumban szereplő szabályok külön írásbeli engedély kérése és megadása nélkül mások által nem felhasználhatóak, sem egészében, sem részeiben!

A fedlapon szereplő **MHS logo** szerkezetét, elemeit tekintve a chartát alapító szervezetek közös szellemi tulajdona. Konkrét megformálása Waldmann Szabolcs szellemi terméke. A logo kizárólag az MHS hivatalos dokumentumain, elektronikus és nyomtatott kiadványain, termékein alkalmazható! Minden más felhasználás jogi lépést von maga után! **© All rights reserved!**

Fontos! Az MHS versenyeken való biztonságos induláshoz megfelelő felkészültség, testi-lelki-szellemi állapot szükséges – a védőfelszerelések önmagukban nem elégségesek a vívók, sportolók teljes körű védelméhez. Az MHS versenyeken minden sportoló saját felelősségére indul el! **Az MHS a gyakorlások és a sportversenyek során bekövetkezett sérülésekért felelősséget nem vállal!** A vívógyakorlások során sportoktatók és sportedzők szakmai felügyelete, ill. a megfelelő egészségügyi állapot megléte (lehetőleg időszakosan sportorvos által is ellenőrizve, igazolva) elvárás. Sportversenyeken való induláshoz ezen túl elengedhetetlen a megfelelő vívói tapasztalat megléte; verseny előtt a felelősségvállaló nyilatkozatban foglaltak gondos megfontolása, mérlegelése, elfogadása.

Az MHS versenyek nem profitorientáltak. Ezen szervezet keretei között végezve a hosszúkardvívás historikus alapokra épülő, de a modern sportigényeket is kielégítő; a szó nemes értelmében vett amatőr szabadidő-, ill. versenysport. A versenyeken, edzéseken tudatmódosító szerek, ill. doping használata ennek megfelelően szigorúan tilos! Bizonyított használatuk súlyos etikai vétségnek számít, és a sportolói körből való végleges kizárást vonhatja maga után.

TARTALOMJEGYZÉK

0. Átmeneti és bevezető rendelkezések	6. oldal
0.1 Néhány alapfogalom	6. oldal
0.2. A versenyrendszerről	7. oldal
1. Személyi feltételek	8. oldal
2. Terep, vívópást	9. oldal
3. Felszerelés követelmények	11. oldal
3.1. Védőfelszerelés követelmények az átmeneti időszakra	11. oldal
3.2. Védőfelszerelés követelmény a végleges MHS standardban	11. oldal
3.3. Fegyver követelmény	11. oldal
4. A rendezővel szemben támasztott követelmények	12. oldal
5. Bírók feladata, találatjelzési sorrendje	13. oldal
5.1. Az asszó szabályos lefolytatásáról, pontozásáról	13. oldal
5.2. Ritka speciális, kiegészítő szabály – a lovagias ítélet lehetősége	15. oldal
5.3. Bírói terminusok	15. oldal
6. Találatok, pontozás	16. oldal
6.1 Alapvető, érvényes vívótalálatok és pontértékük	16. oldal
6.1.1. Fej és nyaktalálatok	16. oldal
6.1.2. Testet és végtagokat érő találatok	16. oldal
6.1.3. Ha a találat ténye egyértelmű, de pontértéke bizonytalan	16. oldal
6.2. Az érvényes találattal szemben támasztott általános követelmények	17. oldal
6.2.1 A szándékoltság elve	17. oldal
6.2.2. A védőfelszerelés nullázásának elve	17. oldal
6.2.3. A két érintés elve	17. oldal
6.3. Pontot érő ill. nem érő egyéb, speciális szituációk	18. oldal
6.3.1. Lefegyverzés	18. oldal
6.3.2. Kiszorítás	18. oldal
6.3.3. Ha nincs találat	18. oldal
6.3.4. Után-ütés	18. oldal
6.3.5. Földre vitel	18. oldal
6.3.6. Együttes találat	19. oldal
6.3.7. Döntésképtelenség	19. oldal
7. Az asszó célja	20. oldal
8. A vívóidőről	21. oldal
8.1 Bruttó, relatív időmérés	21. oldal
8.2. Az időmérés felfüggesztése	21. oldal
8.3. Hosszabbítás	22. oldal
9. Szabálytalanságok, pontlevonások, leléptetések	23. oldal
9.1 Konkrétumok - a büntetések miéértje és mértéke	23. oldal
9.1.1. Pontbüntetések	23. oldal
9.1.2. Léleptetés kirívó szabálytalanságért	24. oldal
9.2. Vezetőbírói büntetőjelzések	24. oldal
9.3. Kiegészítő bíraskodási szabályok	24. oldal
9.3.1. Az utólagos, kiegészítő büntetés lehetőségéről	24. oldal
9.3.2. A végeredmény sérthetlenségéről	25. oldal
9.3.3. Egyéb pontlevonások és együttes leléptetés	25. oldal

10. Az után-ütés szabályai	26. oldal
10.1 A tempó fogalma	26. oldal
10.2. Az után-ütés konkrét szabályai	27. oldal
10.3. Az után-ütés bírói jelzése	28. oldal
11. Az együttes (avagy dupla) találat szabályai	29. oldal
11.1 Az együttes találatok megítélésének általános szabályai – nem egyenes kieséses asszók esetén minden esetben ezek alkalmazandók	29. oldal
11.1.1. Az együttes találatok maximális számáról	29. oldal
11.1.2. Az együttes pontlevonásokról	30. oldal
11.1.3. Az együttes leléptetés elsődlegességéről	30. oldal
11.2. Az együttes találatok megítélésének szabályai egyenes kieséses, de nem dobogós helyért folyó asszók esetén	30. oldal
11.2.1. Az együttes leléptetés és pontlevonás szabályának kényszerű hatályon kívül helyeződéséről	30. oldal
11.2.2. Az 1. opció - a hirtelen halál szabálya	31. oldal
11.2.3. A 2. opció – a felsőbb sebzés szabálya	31. oldal
11.3. Az együttes találatok megítélésének szabályai egyenes kieséses, dobogós helyért folyó asszók esetén	31. oldal
11.3.1. Az 1-2. opciók – hirtelen halál és felsőbb sebzés	31. oldal
11.3.2. A 3. opció – a felsőbb sebzés teljes primátusa	32. oldal
11.3.3. A 4. opció – az együttes nulla teljes primátusa	32. oldal
11.4. Az együttes találat alap bírói jelzése	32. oldal
11.5. Speciális bírói jelzés arra az esetre, ha az adott versenykiírás a „felsőbb sebzés szabályát” tartalmazza s alkalmazza	32. oldal
11.6. Speciális bírói jelzés arra az esetre, ha... az együttes találatok pontértéke nulla...	32. oldal
11.7. Opcionális szabályok kizárólag kisebb versenyekhez	33. oldal
11.7.1. Az együttes leléptetés kiterjesztésének opcionális szabálya	33. oldal
11.7.2. A felsőbb sebzés általános kiterjesztésének opcionális szabálya	33. oldal
12. Bírói jelzések	34. oldal
12.1 Bírói alapállás, alapmozgás, alaptevékenységek	34. oldal
12.2. A nem született értékelhető találat bírói ítéletének jelzése	35. oldal
12.3. Az után-ütés bírói jelzése	35. oldal
12.4. Tiszta testtalálat jelzése	35. oldal
12.5. Kiszorítás jelzése	35. oldal
12.6. Fej, ill. nyaktalálat jelzése	36. oldal
12.7. Földre vétel	36. oldal
12.8. Együttes találat	36. oldal
12.9. Az „asszó nem ítélt meg egyértelműen” bírói ítélet jelzése	36. oldal
12.10. Lefegyverzés bírói jelzése	37. oldal
12.11. Kontrollált pusztakezes fejtalálat bírói jelzése – csak ha ezen speciális akciót az adott kis versenyen hatályos versenykiírás ezt kifejezetten engedélyezi!	37. oldal
12.12. Végeredmény kihirdetése	37. oldal
12.13. Szabálytalanságok	37. oldal
12.13.1. A konzultáció kötelező voltáról	37. oldal
12.13.2. Megbeszélés (konzultáció) kérésének és elrendelésének jelei	38. oldal
12.13.3. A büntetés konzultációs meghozatalának és kihirdetésének folyamata	38. oldal
12.13.4. Büntetés-kiegészítés jelzése	38. oldal
12.14. Konzultációkérés jele	38. oldal
12.15. Egyéb, speciális jelzést nem igénylő vezetőbírói feladatok	39. oldal

13. Dulakodás, kardra ráfogás szabályai	40. oldal
13.1 Ami tilos	40. oldal
13.2 Amit szabad	41. oldal
13.3 Földre vitel és lefegyverzés – 2 pontot érő találatok	41. oldal
13.4 A kontrollált pusztakezes fejütés opcionális szabálya – 1 pontot érő találat	43. oldal
14. Különösen fontos elvek, szabályok összefoglalóan	44. oldal
14.1. Kötelező alapelvek	44. oldal
14.2. Olyan opcionális elvek, melyek kizárólag kisebb versenyeken, kupákon alkalmazhatóak, országos bajnokságon vagy selejtezőkön nem	47. oldal
15. A teljes asszó menetének áttekintése, ismétlésként	48. oldal
15.1. Előkészületek	48. oldal
15.2. Az asszó kezdete és folyamata	48. oldal
15.3. Az asszó vége, eredményhirdetés	49. oldal
16. Óvások	50. oldal
16.1. Az óvás benyújtásáról	50. oldal
16.2. Az óvás lehetséges tárgyai	50. oldal
16.3. Az óvás kivizsgálása és lehetséges elbírálása	51. oldal
16.3.1. Az óvásról döntő személyek köre	51. oldal
16.3.2. A pozitívan elbírált óvás lehetséges következményei	52. oldal
16.3.3. Az óvási döntés sérthetlenségéről	52. oldal
16.4. Videó bíráskodás	52. oldal
17. Nemzetközi tornák formanyelve	54. oldal
17.1. A főbb magyar bírói terminusok angol megfelelői	54. oldal
17.2. Egyéb fontos terminusok	55. oldal
17.3. Historikus bírói terminusok és formanyelv alkalmazásának opcionális szabálya	55. oldal
18. Opcionális szabályok a bajnokságon kívüli versenyek színesebbé tételéhez	57. oldal
18.1. A lovagias ítélet lehetősége	57. oldal
18.2. A realitás-elv alkalmazása	57. oldal
18.3. A megfelelő erő elvének alkalmazása	58. oldal
18.4. A felsőbb sebzés általános kiterjesztésének opcionális szabálya	59. oldal
18.5. A kontrollált pusztakezes fejütés opcionális szabálya	59. oldal
18.6.: Az együttes leléptetés kiterjesztésének opcionális szabálya	60. oldal
18.7. Historikus bírói terminusok és formanyelv alkalmazásának opcionális szabálya	61. oldal
18.8. Kevert fegyvernemek alkalmazása	61. oldal
I. Melléklet – Jegyzőkönyvminta	62. oldal
II. Melléklet - Védőfelszerelés követelmény az átmeneti időszakra	65. oldal
III. Melléklet - Előzetes irányelvek a végleges MHS nylon standardhoz	71. oldal
IV. Melléklet – Fegyver követelmény	76. oldal
V. Melléklet - Bírói jelzések és bírói mondatok táblázata	78. oldal
VI. Melléklet – Óvási lap (minta)	82. oldal

Az MHS szabályzata műkardos hosszúkardvíváshoz

- 2013 -

Összeállította: Dr. Pávay Tibor

0. ÁTMENETI ÉS BEVEZETŐ RENDELKEZÉSEK

Jelen szabályzat hatálya egyelőre a 2013-as év, és az MHS charta szervezetek¹ által közösen rendezett magyarországi versenyekre vonatkozik, azon belül is a műkard (nylon) fegyvernemre. A 2013-ban megrendezendő nyílt versenyek tapasztalatai a szabályzatban foglaltakat módosíthatják – ez esetben új verziószámú szabályzat² kerül kiadásra és közzétételre (ld. a fejlécben). Mindazonáltal addig is a charta-szervezetek az MHS sportversenyekre jelen szabályzatban foglaltak szerint készítik fel versenyzőiket. A szabályzat a versenyszervezési munkákat is kanalizálja. A dokumentumban egyes nehezebben érthető részek direkte kerülnek néha többször is ismertetésre, kifejtésre, hivatkozásra, az érthetőséget, áttekinthetőséget és tanulhatóságot növelendő. A későbbi változatokban ezen ismételések kiszűrendőek lesznek, egy szigorúbb, szikárabb szabályzatot eredményezve.

0.1 Néhány alapfogalom

Az **asszó** nem más, mint egy vívópárnak több akcióból álló összecsapása a győztes vívó, vagy a döntetlen eredmény kihirdetéséig. Maximális hossza a vívóidő.

Az **akció** azon időtartam, mely egy „Össze!” és egy „Állj!” vezényszó között eltelik. Általában egy pont eléréséig tart tehát, azaz egy sikeres technika beviteléig.

A **technika** egy érvényes pontot (találatot) eredményező cselekedet. (Egy sikeres pengeváltás – bár a technika ugye lehet sikeres és sikertelen; szabályos vagy nem szabályos; egy vagy több mozdulattal álló; ill. megadott vagy nem megadott is.)

A tempó fogalmát ld. a **10.1. pontban**.

¹ Az MHS Hosszúkardvívó charta aláírására 2012 decemberében került sor.

² Az aktuális verzió ellenőrizhető az MHS ideiglenes, de hivatalos honlapján: <http://hosszukardvivas.atw.hu/>

0.2. A versenyrendszerről

A versenyek rendszerének megválasztása (körmérkőzés, egyenes kiesés, stb.) függ a mindenkori nevezők számától, a verseny jellegtől (egyéni, csoportos; OB, selejtező, kupa, emlékverseny, stb.), és persze a vívók minőségétől (pld. kiemelések alkalmazása korábbi eredmények nyomán) is. Az MHS működése kezdetén – az átmeneti, avagy charta-időszak alatt³, és legalább az első MHS versenyévben - a regionális és egyéb versenyeken kizárólag a minden szereplő által könnyen érthető és jól áttekinthető körmérkőzéses, ill. egyenes kieséses rendszer kombinációit (pld. körmérkőzéses elősejtező; majd a nyolcad-döntőtől helyezésekért egyenes kieséses asszók; vagy akár körmérkőzéses csoportmérkőzéseket követő négyes körmérkőzéses helyosztó, stb.) alkalmazza. Ez más látványsportokból minden indulónak és érdeklődőnek vélhetően ismerős. Mindazonáltal minden konkrét, MHS versenykiírás szerint megrendezett verseny vívópárok közötti asszókból tevődik össze, s így legelőbb is ezen asszók szabályozandóak egyértelműen. A versenykiírások egymástól kismértékben eltérhetnek, ahol erre jelen szabályzat lehetőséget biztosít.

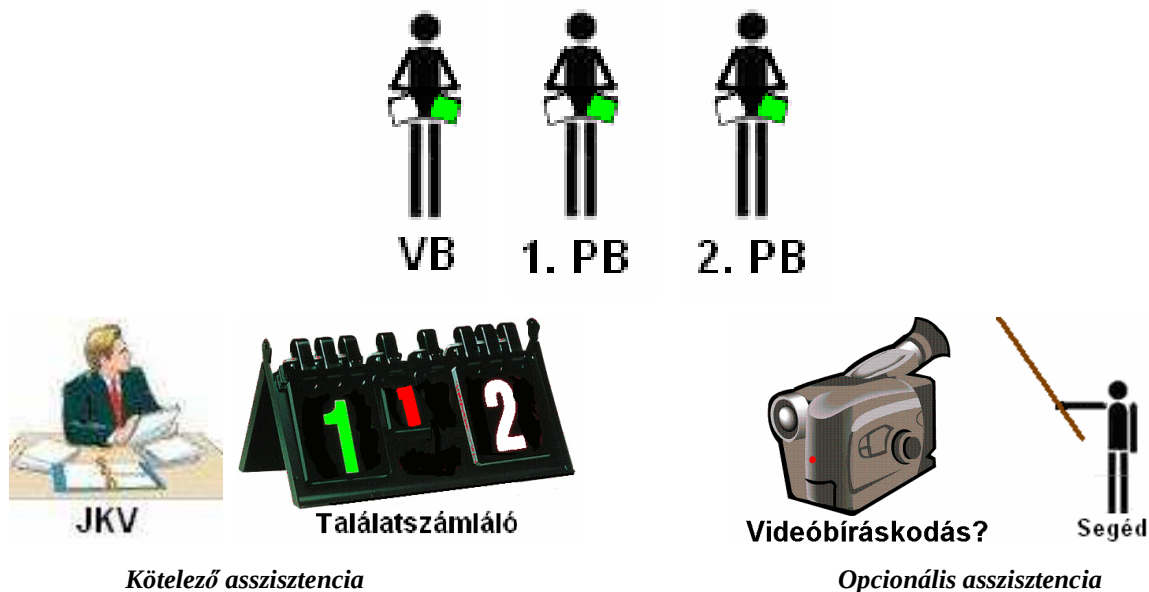
Alapelv, hogy ha körmérkőzésekről van szó, úgy ha az adott vívóidő alatt a pontállás döntetlen, úgy az asszó eredménye is lehet döntetlen. Azonban egyenes kieséses asszókban a vívóidő lejárta után döntetlen szituációban hosszabbítás történik (**ad 8.3.**), és az első érvényes találat dönt (hirtelen halál szabálya) – s ezen találat megítélésekor az együttes találatok esetén a „felsőbb sebzés szabálya” nem alkalmazandó. (Ld. ezen két szabályt részletesebben a **8.3.** ill. **11. pontban.**)

Megjegyzés: A későbbiekben ezen pontban tételesen fel lesznek sorolva a választható versenyrendszerek, a versenykiírások-versenyrendszerek megkötései. (Pld. hogy körmérkőzések esetén egy-egy asszó győzelemért 3 pont jár, döntetlenért 1-1 pont, együttes kiesésért 0-0 pont – ld. erről még a **11. pontot.**)

³ Ennek magyarázatát ld. az MHS weboldaláról letölthető, 2012 decemberében kelt Hosszúkardvívó Chartában.
A weboldal jelenlegi címe: <http://hosszukardvivas.atw.hu/>

1. SZEMÉLYI FELTÉTELEK

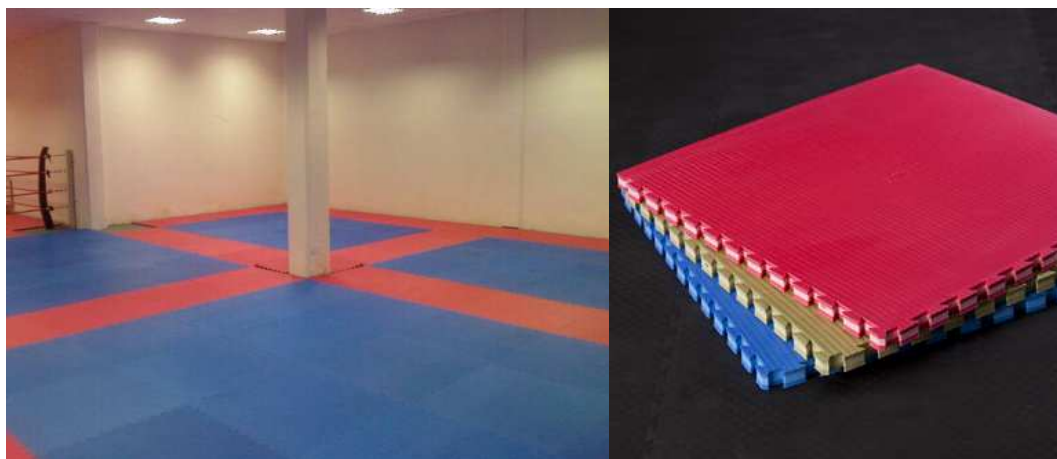
Egy-egy asszó lebonyolításához minimum 5 fő szükségeltetik: 2 pontozóbíró (megkülönböztetésül a VB bal kezénél, a szívfelőli oldalon álló az első PB, a jobb kezénél álló a második PB), egy vezetőbíró (VB), egy találat számláló ill. időmérő (TI), valamint egy jegyzőkönyvvezető (JKV). A JKV és a TI a VB-val szemben, a pást túloldalán helyezkedik el egy közös asztalnál, sport-ergonómiai okokból. Ezen túl, ha ez indokolt, egy bottal rendelkező asszósegéd (AS) is igénybe vehető opcionálisan, aki viszont kizárólag a bírók meghosszabbított kezeként funkcionál – lévén műkardos vívásnál a sérülésveszély a lefolytatott tesztek tanulsága nyomán minimális. (Továbbá indokolt esetben a találat számláló és az időmérő feladata is szétválasztható. A jegyzőkönyv-hitelesítő feladatát azonban bármely felsorolt asszisztens elláthatja, így külön személyt semmiképp sem igényel.) A jegyzőkönyvvezető alkalmazása nemcsak azért fontos, hogy az óvások kezelhetők legyenek, hanem hogy a jegyzőkönyvek eredményeit fel lehessen használni egy folyamatos statisztika vezetésére - mely statisztikából levont következtetések aztán a szabályok további, gondosan alátámasztott és átgondolt fejlesztését tehetik lehetővé. Ennek érdekében minél több asszó videóra is rögzítendő. (Hosszú távon a videó-bíró bevezetése is tervezett országos megmérettetéseken, melyet a vívó felek képviselői – ld. **16. pont** – korlátozott mértékben igénybe is vehetnének.) Jegyzőkönyvmintát ld. az **I. mellékletben**.

Természetesen a két vívó az asszó főszereplője. A két vívónak több segítője is lehet, de csak egy hivatalos **vívóképviselője**. A vívóképviselő feladata a vívó pástra kísérése. Ő jogosult egyedül esetleges vis major kényszerszünet elrendelése esetén szóban érintkezni a vívóval, tanácsot adni neki. Továbbá ő a vívó egyedüli hivatalos képviselője az asszó vonatkozásában! Vagyis ő nyújthat be óvást, igényelhet videó bírót. (Részletesen ld. a **16. pontban**.) A vívóképviselő asszónként változhat!

2. TEREP, VÍVÓPÁST

3-4m közötti sugarú vívókör (a hely adottságaitól függően), vagy indokolt esetben 3-4m (közötti) oldalhosszúságú négyzet - esetleg a kört közelítő hat vagy nyolcszög. Hosszabb távon lehetőség szerint gyorsan felállítható (lehetőleg puzzle rendszerű) kemény tatami szőnyegekre a körpást felfestendő előre, fixre. De megfelelő, ha magára a tornaterem padozatára történik a vívópást alakjának körberagasztása felszedhető tornatapasszal (kör alak esetén szaggatott darabokban). Szabadég alatti kisebb versenyek esetén mindenképp négyzet vagy nyolcszög jelölendő ki, teljesen bevert sátorcövekkel szorosan a földre rögzített kötéllel. A pástról (a továbbiakban röviden: vívókör) kilépni szabálytalan. Távoli cél, hogy a kört lehetőség szerint a Hosszúkardvívó Sportszövetség logója mintázza meg. Technikai megoldása az ilyen vívókörök elkészítésének és szállításának később kialakítandó. (Pld.: kemény, festhető – s így előre logóval-, de minimum köralakkal megfestett - tatamiból összerakás a legegyszerűbb.)

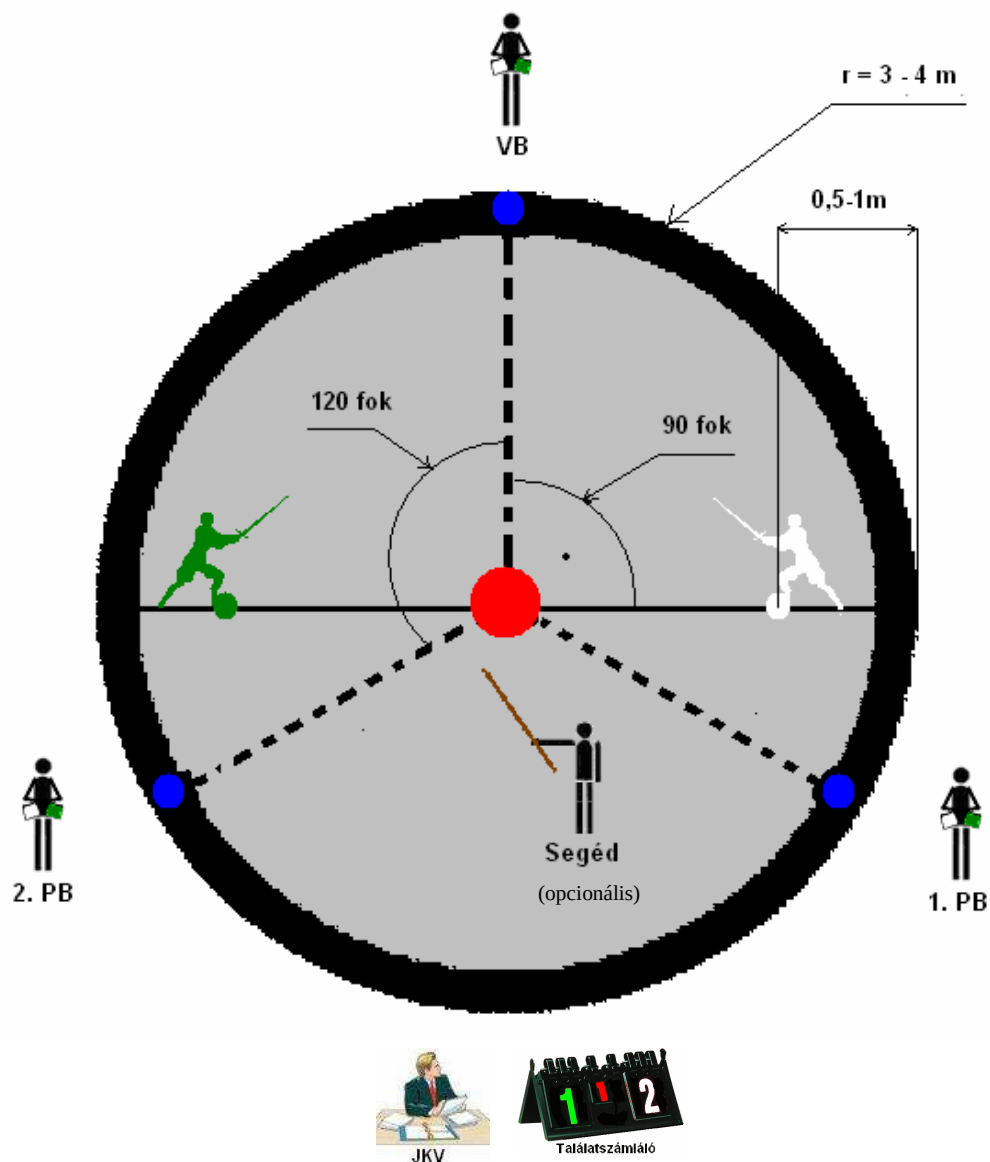

Puzzle tatamis megoldás.

Tornatapaszos megoldás.

A pást egyes kitüntetett helyeit egyértelmű jelzéssel kell ellátni: tatamin festett pont vagy kis keresztezett ragasztószalagcsík; tornaterem padozatára az utóbbi; kinti vívásnál sátorcövekkel fixált kis, köralakra vágott kartonlap-darabok. Ezen kitüntetett helyek: a vívópást közepe. A három bíró alaphelye. (Jobbra-balra egy lépést mozoghatnak bírászkodás közben, de minden akció után ide térnek vissza. Körben ez 120 fokos elhelyezkedést involvál.) A két vívó kiinduló helyei, ahová minden akció után vissza kell térniük – a fehér vívóé a VB-től balra (szívoldalon), a zöld vívóé jobbra helyezkedik el. A vívók ezen kiinduló pozíciója körpást esetén a VB kiinduló pozíciója és a kör középpontja közé húzható egyenesre derékszögben kimért képzeletbeli egyenesen lesz - a kör szélétől fél-egy méterre.

3. FELSZERELÉS KÖVETELMÉNYEK

Az adott versenyévre vonatkozó követelményeket az MHS (ill. kezdetben a charta-szervezetek) minden versenyévben felülvizsgálja, és versenyév elején nyilvánossá teszi.

3.1. Védőfelszerelés követelmények az átmeneti időszakra

Ld. a **II. mellékletben**. Piros színnel jelölve azon felszerelések és ideiglenes megoldások, melyek az átmeneti időszak után már nem lesznek megfelelőek a nylonos MHS standardba való bekerülésre.

3.2. Védőfelszerelés követelmény a végleges MHS standardban

Egy ilyen lista elkészítése szükséges már jelen stádiumban is, mivel indokolt a komolyan érdeklődőket megkímélni a felesleges dupla kiadástól. Ez azért lehetséges, mert a federes fegyvernem küzdelmeivel ellentétben itt nincsenek minőségileg elégtelen elemek, melyekre még várni kell, mikor fejlesztik ki azokat. Műkard ellen a teljes test, nyak, fej, végtag, kézfejvédelem megoldott már jelenleg is több mint kielégítően. Az indokoltnak látszó felszerelésstandardot a **III. melléklet** tartalmazza.

3.3. Fegyver követelmény

Ld. a **IV. mellékletben**.

4. A RENDEZŐVEL SZEMBEN TÁMASZTOTT

KÖVETELMÉNYEK

Konkrét versenykiírás megalkotása jelen szabályzat alapján. Annak közzététele legalább egy hónappal a verseny előtt az interneten keresztül is elérhető formában. Tagszervezetek számára elküldése. Gondoskodás megfelelő, legalább 1 pástra elégséges asszisztenciáról. Gondoskodás tornateremről vagy indokolt esetben (sokkal olcsóbb jó idő

Találatszámoló

esetén) kinti helyről – ez utóbbi esetben rossz idő esetére benti helyet kell azonban lehetőség szerint biztosítani alternatívaként. Gondoskodni kell megfelelő orvosi felügyeletről (mentők). Az esetleges egyéb engedélyek beszerzéséről. Elégséges ásványvízről (védőital). Fegyver és felszerelés átvizsgálásról pástra lépés előtt (mérleg és egyéb szükséges mérőeszközök szükség szerint). Megfelelő pást előkészítéséről. Találatjelző tábláról, mely a dupla találásokat is jelzi⁴. Zászlókról. Ülőhelyekről. Asszösegéd esetén botról. Zöld és fehér felköthető szalagokról. (De elég, ha csak az egyik vívó visel szalagot.) Adminisztrációról (papír-írószer, versenyjegyzőkönyvek.) Padról, asztalról, székekről. Díjakról. Eredményhirdetésről. Megfelelő lebonyolításról. Időmérő eszközről. Lehetőség szerint videó kameráról. Versenyszervezésért felelős konkrét személy megnevezéséről. Megfelelő, az MHS charta tagszervezetei által elfogadott „minőségű” bírókról és egyéb szükséges asszisztenciáról.

1. Megjegyzés: Ha a rendező jogi személy (vagyis tagegyesület), konkrét, felelős versenyszervező személy megnevezése akkor is szükséges. Ha az MHS verseny egy nagyobb rendezvény része, netán külső szponzor ad helyet a rendezvénynek, úgy a fenti feladatok elvégzése, ill. ellenőrzése (hiszen ez esetben a rendezvény szervezői és szakmai feladatai részben elválnak, ill. megoszlanak) az MHS tagszervezetek valamely kijelölt versenyszervezőjére hárulnak, aki a szakmai részért mindenképp felelős, és jogában áll a rendezvényen tapasztalt, tőle független, előre nem látható/várható hiányosságok okán a versenyt félbeszakítani (a vívók biztonsága érdekében).

2. Megjegyzés: A későbbiekben jelen pontot gazdagíthatják majd a bírói akkreditáció mellékletben hivatkozott szabályai. És persze a versenyek tapasztalata is beépítendő lesz.

⁴ Legegyszerűbb ping-pong találátjelző táblából átalakítani, vagy saját készítés, lapozható forma; de digitális változat is megfelelő – bár több szögből való nehezen láthatósága miatt nem igazán ajánlott - pld. laptopról.

5. BÍRÓK FELADATA, **TALÁLATJELZÉSI SORRENDJE**

5.1. Az asszó szabályos lefolytatásáról, pontozásáról

A versenyek során alkalmazott erős vezetőbírói rendszerben az asszók végleges pontozása a VB joga és kötelessége. A két PB a VB munkáját segíti. Az első PB a VB bal keze felől, a második PB a jobb keze felől áll. Az asszósegéd (ha alkalmazásra kerül egyáltalán) a bottal a VB felé arccal, neki átellenben áll a páston, és a vívók közé nyújtja a botját. A PB-k megkülönböztetése a VB és a JKV munkáját segíti – előbbinek meghatározza, merről merre tekintse át a találatokat (balról jobbra), ez egyben a bíróképzést is segíti. Iránymutatás (de nem kötelező előírás) a pontozóbírók számára, hogy ítéletüket a másik PB ítéletét nem figyelembe véve hozzák meg. Vagyis zászlójelzésüket minél előbb tegyék meg (legfeljebb 3 másodperc áll rendelkezésre az akció tényleges leállta után), és eközben a földre tekintsenek (hogy ne lássák a másik bíró ítéletét). Amint ez megvolt, akkor emeljék tekintetüket azonnal a VB-re.

Megjegyzendő, hogy a PB-k alapban nem kötelezettek bírói mondataik (**ld. 12. pont ill. V. melléklet**) használatára – kivéve, ha ezt a versenykiírás egyértelműen előírja számukra valamilyen előre látható objektív körülmény okán, ill. természetesen saját „Állj!” kiáltásuk és jelzésük esetén -, mivel zászlójelzéseik a legtöbb esetben elégségesek a VB munkájának segítésére. Amennyiben azonban a PB a bírói mondat használatát indokoltnak véli (pld. mert épp a vívók által takarásban van a VB számára; vagy rosszak a látási körülmények egy kinti versenyen; vagy megítélése szerint lényeges plusz információt tartalmaz bírói mondata a VB számára az egyszerű pontjelzéshez képest speciális akciók esetén; vagy a versenykiírás ezt kötelezővé teszi számára), úgy lehetősége van neki is bírói mondatai használatára. Ez esetben sorrendben előbb az első, majd a második PB mondhatja be jól hallhatóan és egyértelműen az ítéletét, amint a VB őreá tekint. Majd a VB a végítéletét egyértelmű jelzéssel, és bírói mondattal együtt (a VB tehát köteles mindig a bírói mondatok használatára) hirdeti ki. A bírók egyebekben (mindhárman) a bírói alapállásban (karba tett, vagy csuklónál keresztezett kezek – ld. még **V. melléklet**) tartott zöld és fehér zászlókkal a kezükben (jobb kézben zöld, bal kézben a fehér zászló), a pást széleitől fél méterre, egymáshoz képest 120 fokban állnak, a nekik kijelölt helyen. Megjegyzendő, hogy ha az akció jobb követése végett jobbra-balra max. egy lépésnyi távolságot megtesznek, vagy leguggolnak, stb. – akkor ezt a kézállást változtathatják.

Fontos! Amint bármely bíró „Állj!”-t kiállt, ezt jeleznie is kell (mindkét kezét függőlegesen felnyújtva – **ld. 12. pont ill. V. melléklet**), és zászlójelzését bírótársainak is követnie kell - ily módon is elősegítve a vívók biztos tájékoztatását az akció kötelező leállításáról, elősegítve a lehetséges vívói sérülések elkerülését! Az akció leállta után a bírók vigyáz állást vesznek fel és abból pontoznak ill. jeleznek zászlóikkal egyértelműen.

A vezetőbíró „Felkészül!”, majd „Össze!” felszólítására (és indító jelzéseire – **ld. 12.1.**) indul az asszó – az asszósegéd ekkor (ha alkalmazásra kerül) kihúzza a botot a két vívó közül, és a találatszámoló-időmérő (a továbbiakban röviden: TI) elindítja a relatív időmérést, bemondva az abszolút időt a JKV-nek. Minden akció után ily módon engedi össze a küzdő feleket újra a VB. (Ez esetben a TI az első bírói „Állj!” elhangzásakor már csak a relatív időt mondja be a JKV-nek.) A két VB-i szóbeli jelzés között legalább 1 mp-nek el kell telnie – célja, hogy a vívók felkészülhessenek az összecsapásra. A vívóknak hagyománytiszteletből, és bizonyítandó forrásismeretüket valamely dokumentáltan hiteles historikus hosszúkardvívó alapállásból kell, hogy kiinduljanak - az asszó legelején és minden akció után is -, melyet azonban egyéni stílusuknak megfelelően természetesen maguk választanak meg (ill. kismértékben módosíthatnak-interpretálhatnak) szabadon – és az asszó további részeiben ilyen megkötés nem áll fenn számukra. (A későbbiekben ezen alapállások külön mellékletben felsorolásra kerülhetnek majd.) Ha nem így tesznek, hanem láthatóan és tudatosan egy komolytalan, bohóckodó alapállást vesznek fel, akkor komolytalanságért figyelmeztetést vagy akár pontbüntetést is kaphatnak a VB (ill. a konzultáló bírói testület) ítélete szerint.

Az asszó bármely bíró bemondott és jelzett „Állj!” utasítására áll meg (ekkor, ha van asszósegéd, a botjával választja szét a vívókat, közéjük eresztve botját) – melyet bírói jelzésével minden bíró köteles azonnali megerősíteni (zászlóikat csak akkor eresztik le a bírók, ha a vívók láthatóan beszüntették már a vívást). A TI ekkor azonnal bemondja az aktuális relatív időt a JKV-nek, aki ezt beírja a jegyzőkönyvbe. Életben van a „protect yourself at all times” szabálya – vagyis amíg nem hangzik el „Állj!” vezényszó, addig a felek támadhatják egymást. (Ez után azonban ez tilos, és büntetést von maga után!) Az „Állj!” vezényszót bármely bíró bemondhatja, jelezve ezzel, hogy megítélendő találatot látott. Az asszó megállása esetén előbb az 1. PB, majd a 2. PB jelzi zászlójával (és ha ez indokolt, vagy a versenykiírás előírja, mondja be jól hallhatóan - **ld. majd 12. pont, ill. V. melléklet**), hogy hogyan ítéli meg az esetleges eddigi találat(oka)t. A VB ezek után, harmadikként egyértelmű zászlójelzéssel és szóban is jelzi (számára tehát kötelező a bírói mondatok használata!),

milyen döntést hoz, kinek ítél pontot. (Ezt a JKV bejegyzi a jegyzőkönyvbe, a TI pedig kiforgatja az eredményt a találatjelző táblán. Ha a JKV-val és a TI-vel (akik egy asztalnál helyezkednek el) szemben álló VB észreveszi, hogy a TI tévesen forgatta ki az állást, ezt jogában áll, sőt kötelessége jeleznie, a hibát kijavítandó). A VB ugyanakkor ítélethozatal előtt, ha indokoltnak véli, bármikor bírói konzultációt rendelhet el (de ld. erről a **14.1. pontban ismertetett bírói tévedhetőség** elvét, mely kimondja, hogy az asszó folyamatosságának fenntartása végett előírás a VB-nak, hogy konzultációt csak kivételes esetekben vegyen igénybe, s inkább a PB-knek a számára amúgy is adott, zászlóval és bírói mondattal adott ítéletére hagyatkozzon.)

5.2. Ritka speciális, kiegészítő szabály – a lovagias ítélet lehetősége⁵

A VB-nak van egyedül joga arra - de csak ha ezt az adott versenykiírás deklaráltan megengedi -, hogy kisebb versenyeken (országos bajnokságon vagy egyéb nagyobb versenyen tehát ez nem megengedhető!) – hogy ha ő maga a PB-k ítélete mellett is döntésképtelen, tehát kivételes esetekben – a régi lovagi mentalitás szellemében a vívók becsületére alapozva megkérje a vívókat, hogy röviden foglaljanak állást az adott asszó találati ügyében. (Kézzel jelezve, szerintük ki talált előbb s hol, vagy együttes volt-e, stb.) Ekkor a vívóknak 5-5 mp áll rendelkezésükre jelezni kézjelekkel és szóban, szerintük milyen találat esett, s ha indokolt, mely testrészen. Ezután a PB-k újra pontoznak, és a VB is ítéletet hirdet. (Akár fenntarthatja azt is, hogy „nincs ítélet, nem eldönthető”.) Megjegyzendő, hogy a bírókat semmilyen módon nem köti a vívók esetleges véleménye és jelzései, s végítéletet így is mindig a VB hirdet.

5.3. Bírói terminusok

A magyar nyelvű versenyeken alkalmazott bírói terminusokat az **12. pont** és az **V. sz. melléklet** tartalmazza. Ha az adott versenyen nemzetközi vívók is vannak, akkor a használandó bírói terminusokhoz lásd még a **17. pontot**.

⁵ A végleges változatban ez a pont és a hasonló kiegészítések már csak a **18. pontban** fognak szerepelni.

6. TALÁLATOK, PONTOZÁS

6.1 Alapvető, érvényes vívótalálatok és pontértékük

- Érvényes találatot lehet elérni elsősorban a kard hegyével és élével (a lapjával nem)⁶, teljes testfelületen – beleértve a kézfejet is.

- A keresztvassal, markolatgombbal elért találatok nem érnek.⁷ A maszkot érő lecsúszó-becsúszó kisebb ütések ugyanakkor büntetést önmagukban nem vonnak maguk után. Ilyen jellegű célzott támadás azonban igen.

- Pusztakézkel testre mért találat nem ér pontot, túl erős, célzott testütés pedig szabálytalan. Fejre mért találat sem engedélyezett. Az ettől való opcionális eltérés lehetőségének részletezését **ld. a 13. és a 18. pontokban.**

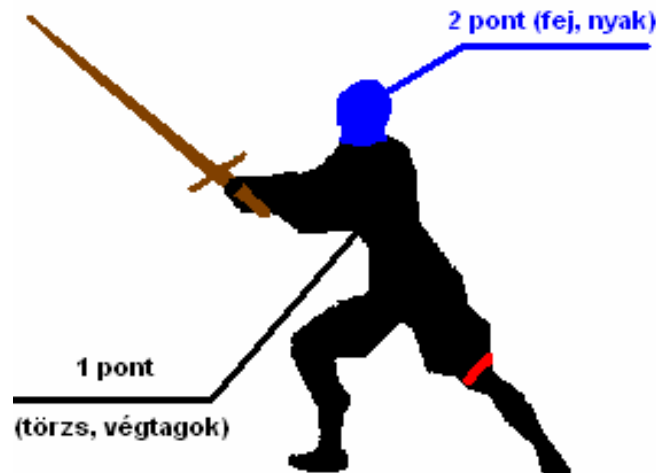
6.1.1. Fej és nyaktalálatok: Fej és nyaktalálat egyaránt két pontot ér. (JKV a jegyzőkönyvben jól látható 2-est rak a 2 pontos rublikába, pld. ha fehér talált, akkor F2.)

6.1.2. Testet és végtagokat érő találatok: A többi testrész (törzs és végtagok) egy pontot érnek. (A JKV a jegyzőkönyvben jól látható 1-est ír a 1 pontos rublikába; pld. ha zöld talált, akkor Z1.) A teljes testfelület találati felület!

6.1.3. Ha a találat ténye egyértelmű, de pontértéke bizonytalan: Ha egyértelmű, hogy valamelyik vívó tisztán talált a másikon, de nem egyértelműen megítélhető, hogy a találat fejen/nyakon született s így 2 pontot-, vagy kicsit lejjebb, s így egy pontot- ér, akkor a VB legalább a kisebb értékű találatot meg kell adja, ahelyett, hogy döntésképtelenségre (**ld. 6.3.7. pont**) hivatkozva nem adna pontot.

⁶ A lapjával nem. Indoklás (ld. még a korlátozott historizmus elvét a **14. pontban**): ez egy valódi harcban sem értékelhető vagy céltalálat. Továbbá jelen esetben nem az ügyességfejlesztés a cél, hanem egy valódi vívás modern sport-szimulációja. Vagyis igaz, hogy vannak historikus kardlap-technikák, melyeket a valódi harc biztonságos körülmények között való versenyszerű szimulációjára és az ügyesség fejlesztésére dolgoztak ki régi vívómesterek. Jelen esetben azonban a cél nem ezen, a valódi harc biztonságos szimulálására anno szolgáló technikák másodlagos (szub-) továbbsszimulálása, hanem az eredeti éles vívóhelyzet (és az ilyen szituációkban feltételezhetően valóban használt technikák) modernkori, fejlesztett, ha tetszik unikális szimulálása. Jelenkorban a védőfelszerelések színvonala indokolatlanná teszi a kardlaptechnikák használatát és találatként elfogadását mint biztonsági szimulációs „eszközöket”. Továbbá megemlítendő, hogy a nylonkard lapja túl könnyen hajlik, s így könnyen visszaélésekre adhatna okot.

⁷ Indoklás: testen nem sokat érnének, fejre direkte támadni ezen fegyverrészekkel azonban vívósikokban is több mint balesetveszélyes, így erre pontadással inspirálni a vívókat nem indokolt.

6.2. Az érvényes találattal szemben támasztott általános követelmények

6.2.1 Fontos – a szándékoltság elve: Csak akkor érvényes a kardtalálat, ha az nem egy gyenge, véletlen lecsúszó ütésből-szúrásból született meg. Hanem az vagy tudatos ütés, szúrás (legalább kardhajlás látszik), vágás következménye, vagy ha az akció nem is egyértelműen megítélhetően tudatos, de akkor is mindenképp túlmutat egy egyszerű (vívói vagy fegyver-) tehetetlenségből fakadó lecsúszó-odaütődő védőfelszereléshez koccanáson.

6.2.2. Fontos – a védőfelszerelés nullázásának elve:⁸ Azok a találatok nem érnek, melyek a modern védőfelszerelést ugyan elérik, súrolják, de a bíró megítélése szerint ha a védőfelszerelés nem lenne ott, akkor az nem érné el és sebezne meg a vívót. Azaz nem okozna legalább vérző sebet. (A képzeletbeli seb súlyosságának megítélése azonban már nem a bírók feladata.) Ennek oka, hogy az MHS sportvívás alapvetően páncélzat nélküli harcot („*Bloßfechten*”; „*sine armis*”)⁹ szimulál.

6.2.3. Fontos – a két érintés elve: Az érvényes találat feltétele továbbá, hogy a támadó vagy: (a) mindkét kezével fogja a saját kardját (egyik kézzel akár saját pengéjét); vagy (b) egyik kezével a sajátját, másikkal az ellenfél kardját¹⁰; vagy (c) egyik kezével saját kardját fogja, másik

⁸ Ehhez fontos tisztázni a kompromisszumokkal szimulálni akart páncél nélküli vívóhelyzetet. Egy apró karcolás egy vászoningon, de pláne historikus bőrzenén vagy gambesonon nem menne át.

⁹ Az előbbi terminus a Johannes Liechtenauer nevéhez köthető középkori német vívótradícióból származik; az utóbbi pedig a Fiore dei Liberi nevével fémjelzett itáliai vívóhagyományból.

¹⁰ Pengét is lehet fogni, mert a fennmaradt kódexek tanulsága szerint historikus vívásnál, melyet a sport modellez, bőrkesztyű viselését – pld. a Fiore-kódex technikai nyomán is - joggal feltételezhetünk. Természetesen ez nem jelenti, hogy kardot lehetne kézzel hárítani! Inkább visszafele mozgó, vagy éppen blokkolt-nyomott pengét lehet így megfogni csak. Ezt a bíróknak figyelembe kell venniük!

kezeivel az ellenfél testét szorítja le.¹¹ Ellenkező esetben – a földre viteltől eltekintve – nem lehet érvényes találatot szerezni!

6.3. Pontot érő, ill. nem érő egyéb, speciális szituációk

6.3.1. Lefegyverzés: A lefegyverzés két pontot ér, de csak akkor adandó meg, ha a fegyvervesztés az adott bíró megítélése szerint az ellenfél szándékolt akciója következtében történt (akár kézzel fegyverelvétel, akár feszítés, akár karddal kardra ütés, kardra taposás/stb. által – **ld. még 13.3. pont**), s nem taktikai céllal engedte el a kardját a vívó. (Ha pld. a fehér vívó fegyverezte le a zöld vívót, akkor a jegyzőkönyv megfelelő rovatába ez kerül: FL2.) Ha nem szándékolt akció következménye a fegyvervesztés, akkor az akció nem kerül leállításra, hanem tovább folyik az első érvényes találatig.

6.3.2. Kiszorítás: A vívó 1 pontot ér el akkor is, ha ellenfele kilép a körből, mert minden esetben feltételezzük, hogy ellenfele taktikája miatt kényszerült erre. (Ha zöld lépett ki, fehér kap egy pontot, s a jegyzőkönyv megfelelő rublikájába ez kerül: FK1). Elébe menve a sok „vonalas” óvásnak, már a pást körvonalára való ráléptetés is pontot ér (függetlenül attól, hogy ez a vívó figyelmetlenségének, vagy ellenfele fellépésének köszönhető).

6.3.3. Ha nincs találat: Ha a VB végdöntése az, hogy ő nem tudja egyértelműen megítélni a találatot a PB-k segítségével sem, akkor 0 pontot ítél mindkét vívónak, s ez kerül be a jegyzőkönyvbe. (Jól látható 0 a megfelelő rublikába.)

6.3.4. Után-ütés: Után-ütés esetén szintén 0 pont kerül be a jegyzőkönyvbe (de külön, erre kialakított rublikába, lévén ez egy lényegesen más jellegű szituáció). Az után-ütés speciális bírói megítélésének szabályait **ld. a 10. pontban**.

6.3.5. Földre vitel: Ha a vívó ellenfelét gáncsolással vagy fegyveres leszorítással oly módon földre kényszeríti, hogy talpán kívül bármely testrésze érinti a földet (legyen az térd, vagy tenyér), akkor 2 pontot kap. (Ha eleve 2 testrész ér le, már a szándékoltság sem mérlegelendő és pontos kell ítélni, az akciót leállítani – de szándékos földre térdelésnél a sípcsont és a térd egy testrésznek veendő.) A JKV a találatot a 2 pontos rublikába rögzíti, de nem csak kettést ír be, hanem egy F-et is (F, mint földre vitel; vagyis pld. FF2, ha fehér vívó

¹¹ Ok: egy igazi historikus hosszúkard elég nehéz ahhoz, hogy ne forgassuk „csak úgy” csuklóból egy kézzel érdemi sebokozás céljából - ami nylon szimulátorral azonban sebokozás nélkül könnyedén megtehető. A kard-kéz kombináció megengedése azonban közelkerülés esetén ösztönözheti a vívót a historikus közelharc technikák (birkózás a kardban feszítések-leszorítások) használatára. Természetesen ez feltehetően így sem lesz túl egyszerű.

hajtott végre sikeres akciót). Fontos kiemelni, hogy a földre vitel az egyetlen olyan cselekedet, melynek végrehajtása kard érintése nélkül is engedélyezett és pontot érő akció! Lásd még a pusztakezes dulakodás szabályairól a **13. pontot**. Természetesen, ha a vívó stílusából fakadóan pld. egyik térdével (és sípcsontjával) önként a földet érinti, az nem számít szándékos földre vitelnek és nem ér pontot!

6.3.6. Együttes találat: Együttes találatok esetét ld. részletezve később a **11. pontban**.

6.3.7. Döntésképtelenség: Amennyiben a VB a pontozóbírói segítségével sem tud egyértelmű ítéletet hozni, akkor ez kerül be a jegyzőkönyvbe, X jelzéssel a megfelelő rublikába. De ld. ehhez még a **18. pontban** részletezett opcionális, speciális kiegészítő szabályt is. (Vívók véleményének kikérése egyes kisebb versenyeken.) Fontos itt kiemelni, hogy a nem esett találat, 0 pont is egyértelmű ítélet.¹² Természetesen, ha a VB az ő szögéből nem látta egyértelműen a találatot, akkor a PB-kre támaszkodva is hozhat ítéletet – vagyis a VB döntésképtelensége eleve ritka eset. (Lásd még ehhez mindenképp a **14.1. pontban a vezetőbíró figyelembevételi irányelvét**.) Továbbá a VB elvben konzultációt is kérhet bírótársaitól (hiszen lehet a szóbeli elemzés és a 3 látószögből való megítélés diszkurzív elemzése többet mond, mint az ítéletek sima konjugációja), de figyelembe kell vennie, hogy az asszó folyamatosságának fenntartásáért (ld. részletes útmutatást a **14.1. pontban**) is ő felelős!

¹² Statisztikai-fejlesztési, és óvási szempontból is fontos ezt az esetet külön kezelni.

7. AZ ASSZÓ CÉLJA

A vívóidő alatt sportszerű vívás mellett, a szabályok betartásával 5 pont elérése. Valamint 0 pont alá kerülés, vagy együttes leléptetés elkerülése. A vívóidő lejártáig pontelőny megszerzése és megtartása. Hosszabbítás esetén (**ad 8.3.**) az első érvényes találat megszerzése.

8. A VÍVÓIDŐRŐL

8.1 Bruttó, relatív időmérés: A vívóidő bruttó 3-5 perc közötti időtartam, versenykiírástól függően. A JKV feljegyzi a jegyzőkönyvbe, mikor indult az asszó.¹³ A TI ekkor indítja el az órát, s ezután stopperszerűen relatív időt mér. Minden akció (találat, büntetés, szerelésigazítás, stb.) után (mikor az első bírói „Állj!” elhangzott) halkán – a bíráskodást nem zavarva - jelzi az aktuális relatív időt a JKV-nak (vagyis hogy az asszó hányadik percében/másodpercében történt egy esemény), aki ezt a megfelelő rubrikába rögzíti, az eseménnyel együtt. Az időmérő nem állítja le a pontozási procedúra és a kisebb szerelésigazítások alatt sem az asszóórát – vagyis nem tiszta vívóidőt (nettó idő) hanem teljes asszóidőt (relatív bruttó idő) mér. Az időmérőnek lehetősége van arra, hogy – ha erre számára megfelelő eszköz adott, és ezt a versenykiírás tartalmazza - jelezze a vívóknak hanggal (kis csengő vagy egyéb nem zavaró, de egyértelmű hang), mikor már csak fél perc van hátra az asszóidőből.

8.2. Az időmérés felfüggesztése: A relatív időmérés leállítását, felfüggesztését egyedül a VB rendelheti el (a PB akkor sem, ha ezt egy vívó kéri), különösen indokolt esetekben (kisebb szerelésigazítás tehát nem feltétlenül tartozik ide), szóbeli magyarázatot is fűzve ehhez. Ez esetben ez is be kell kerüljön a jegyzőkönyvbe (fedlapi egyéb megjegyzések rovat, vagy csillagozott megjegyzés az asszó hátlapján – jelezve, hogy mettől meddig, s miért állt az időmérés). Indok lehet erre pld. hosszabb időt igénybe vevő kényeszerű szerelésigazítás, sérülés, vis major esetek¹⁴, vagy épp vívói időkéres pozitív elbírálása is a VB-től. Újraindítás után a bruttó időmérés folytatódik.

A vívói időkérest a vívó felemelt kézzel, kopogással, vagy egyéb módon, pld. szóban is jelezheti, de ezt a VB-nek nem minden esetben kötelessége figyelembe venni - de ha ezt vélhetően a vívó biztonsága indokolja, akkor igen! Ha figyelembe veszi a kérést, leállítja az asszót, és felfüggesztheti az időmérést is (tehát az időmérés felfüggesztése nem szükségszerű). Azonban ha bebizonyosodik, hogy a vívó visszaélt az időkéres lehetőségével (pld. csak pihenőt akart kicsiholni indokolatlan szerelésigazításra hivatkozva), akkor a VB a vívót ezért figyelmeztetheti, vagy bírói konzultációt követően pontbüntetéssel, sőt akár leléptetéssel is sújthatja.

¹³ Pld. 2015.06.23., 14h 15p – törekedni kell rá, hogy egész perckor induljon.

¹⁴ Pld. ha a teremvilágítás elmegy, vagy ha a vívók fegyvere további vívásra alkalmatlanná válik, s időbe kerül pótfegyvert hozni; vagy ha a védőfelszerelés veszélyessé válik egy találat miatt, stb.

8.3. Hosszabbítás: Ha a vívóidő lejártá után pontegyenlőség áll fenn, és a versenykiírás szerint egyértelmű nyertese kell legyen az asszónak (pld. dobogós helyért folyó küzdelmekben, vagy bármely egyenes kieséses asszónál), akkor a VB hosszabbítást rendel el, és az asszó további idejében a „hirtelen halál szabálya” lép életbe. E szerint aki az első érvényes találatot eléri, vagy akinek az ellenfelét szabálytalanságért büntetéssel sújtja a bírói testület (akár sportszerűtlen időhúzásért is), az lesz az asszó egyértelmű győztese, a másik fél pedig a vesztes.

A hosszabbítás során a felsőbb sebzés szabálya mindenképp hatályon kívül helyeződik, ezáltal ösztönözve a vívókat valós és hatásos találat elérésére, minőségi vívásra.

Megjegyzendő, hogy ilyenkor a TI továbbra is méri a relatív bruttó időt az újraindítás után, és az esetleges további, a hosszabbítás alatt születő, nem pontértékű ítéletek is a szokásos módon bejegyzésre kerülnek a jegyzőkönyvbe. (A hosszabbítás tényét is bejegyzi a JKV.) Természetesen az ekkor születő bírói döntések ellen is lehet óvást benyújtani a **16. pontban** ismertetett, szokásos szabályok szerint.

9. SZABÁLYTALANSÁGOK, PONTLEVONÁSOK,

LELÉPTETÉSEK

Szabálytalanságért pontbüntetést és leléptetést a VB hirdethet ki, de ekkor mindenképp kötelessége szóban konzultálni a PB-ókkal, vagyis a büntető döntés mindig közös bírói döntés – ritka kivételt ld. a **9.3.1. pontban**. Az ilyen konzultációk során a három bíró szava egyenrangú. Vagyis ha ezen konzultáció eredményeképpen legalább két bíró egyező büntetést lát indokoltnak, azt a VB-nek kötelező kihirdetnie. Továbbá ha az egyik pontbüntetést, a másik leléptetést ítél ugyanazon vívónak, akkor legalább pontbüntetést kell adjon. Megjegyzendő, hogy bármely PB is kezdeményezheti a konzultációt a megfelelő jelzéssel (ld. **12. pont** és **V. melléklet** - fej felett keresztezett zászlók). A VB a konzultációs igényt csak különösen indokolt és védhető esetben nem köteles figyelembe venni (pld. idő szűke), de ez számára így is erősen javasolt. Azonban ha eleve ő jelzi, akkor azt is mondja: „Konzultáció!”, s a két PB odafárad hozzá (s ez bekerül a jegyzőkönyvbe is). Fontos, hogy ekkor az időmérés nem kerül feltétlen leállításra!

Ha a VB figyelembe veszi adott PB konzultáció kérését, akkor ő is jelzi a konzultáció jelét, s innen minden úgy megy, mintha eleve ő kérte volna. A konzultáció végeredményét a VB hirdeti ki. Ha mindkét PB konzultációt kér, akkor a VB-nek eleve kötelezően konzultációt kell tartania. Nincs mérlegelési joga.

9.1 Konkrétumok - a büntetések miéértje és mértéke

9.1.1. Pontbüntetések: Szabálytalanságért pontlevonás jár: -1 pont. Ide tartozik mindenekelőtt is a túlzott vívói reklamáció, káromkodás, a vívófél akár akció közbeni sértegetése. (A JKV a megfelelő rovatba R betűt tesz; pld. FR-1.) Továbbá a sportszerűtlen viselkedés. (A JKV a megfelelő rovatba S betűt tesz; pld. ZS-1.) Sportszerűtlenségnek minősül különösen (a) az ellenfél sisakjára való ráfogás; (b) a szükségtelen durvaság; (c) az „Állj!” utáni szándékos találat; (d) a szándékos időhúzás; (e) a pusztakezes testre (ill. ha a versenykiírás a kontrollált fejtalálatot is tiltja, értelemszerűen az is) ütés, vagy (f) lábbal kivitelezett erős, sérülésveszélyes, láthatóan nem taktikai célzatú rúgás; ill. (g) ha utólag egyértelműen megítélhető, hogy egy vívó indokolatlanul kért időt. Ugyanakkor például a keresztvassal vagy markolatgombbal maszkot érő lecsúszó-becsúszó kisebb ütések büntetést önmagukban nem vonnak maguk után. Ahogy egy taktikai és nem sebesülési célzatú eltartó

rúgás sem. Egy erős combrúgás, amelynek láthatóan nem célja pld. gáncsolás kivitelezése csak fájdalom okozása, azonban már igen.

9.1.2. Leléptetés kirívó szabálytalanságért: Leléptetéssel – s így az asszó elvesztésével - járhat az ismételt szabálytalanság egy asszón belül. Aki egy asszón belül három kisebb szabálytalanságot követ el, az pedig mindenképp leléptetendő! Leléptetéssel büntetendő továbbá (a) veszélyessége miatt a szándékos (és csak a megítélhetően szándékos) markolattal vagy markolatgombbal történő fejre-sisakra támadás; (b) a túlzott durvaság pusztakezes fejütésnél még akkor is, ha a kontrollált fejütést opcionális szabályként (**ld. 13.4. pont**) az adott versenykiírás esetleg engedélyezi (ez különösen veszélyes, ezért különül el a sima -1 pontot érő durvaságtól), különösen az alkar és a könyök használata. Továbbá a (c) durva és sértő, becsmérő "beszólások" használata a bírók vagy a vívók felé; és a (d) térdelés, könyöklés, nem kardra irányuló taposás (térdre, földön fekvő emberre, stb.). (Kivételeket **ld. a 14.4. pontban.**) De a **9.1.1. pontban** foglalt esetek különösen súlyos kivitelezése is leléptetést eredményezhet akár már az első szabálytalankodás esetén is!

9.2. VB-i büntetőjelzések

- Ha a VB a konzultáció után büntetést ítél, akkor az adott színű zászlóval vállmagasságban határozottan rámutat a vétkes vívóra (a másik zászlót a föld felé tartja maga előtt), majd a feje felé emeli egyszer és vissza (1 függőleges lengetés), továbbá jól hallhatóan azt mondja: „Zöld/Fehér szabálytalan, -1 pont! (reklamációért / sportszerűtlenségért/stb.)”

- Ha a VB a konzultáció után leléptetést ítél, akkor előbb rámutat zászlójával a vétkesnek ítélt vívóra (a másik zászlót a föld felé tartva maga előtt), majd kezét oldalt vízszintesbe kinyújtja majd visszahúzza háromszor (3 vízszintes lengetés); mintegy a vívót a vívókörből „kizavarva”. Miközben azt mondja: „Zöld/Fehér leléptetve!” Ekkor az asszó nyertese a másik vívó a korábbi ponteredménytől függetlenül.

9.3. Kiegészítő bíráskodási szabályok

9.3.1. Az utólagos, kiegészítő büntetés lehetőségéről: Külön kezelendő azon eset, mikor egy akcióítélet ellen - vagyis a meghozott és kihirdetett ítélet után - születik durva, méltatlankodó, sértő „beszólása” egy vívónak. Ekkor a VB-nek kivételesen bírói konzultáció nélkül is jogában áll 1 pontos kiegészítő pontbüntetést kirónia a reklamáló félnek, a bírói tekintélyt helyreállítandó, és az asszó folyamatosságát fenntartandó. (Bár természetesen ekkor

is élhet a konzultáció elrendelésével.) Ez az ítélet a jegyzőkönyv külön sorában kerül rögzítésre, ahol jelezni kell, hogy ez autonóm VB-i döntés eredménye-e.

Természetesen az is előfordulhat, hogy egy akción kívül születő reklamációt a VB épp nem vesz észre, de valamely PB igen. Ekkor a PB természetesen ugyanúgy konzultációt kérhet, mintha asszó közben született volna szabálytalankodás. Ez esetben minden ugyanúgy történik, mintha egy akció közbeni szabálytalanságot jelzett volna a PB. (És az ekkor születő esetleges elmarasztaló konzultatív ítélet is a jegyzőkönyv külön sorába kerül rögzítésre.)

Fontos! Amennyiben a fentebb ismertetettek szerint születő, 1 pontos pontlevonással járó kiegészítő VB-i büntetés kirovása már eleve az adott vívó leléptetését vonná maga után (akár mert ez a harmadik szabálytalansága a vívónak, akár mert a vívó eleve 0 ponton áll), úgy a VB ez esetben is konzultációra kötelezett bírótársaival. És természetesen a VB akkor is konzultációra kötelezett, ha utólagos reklamációért azonnali leléptetést látna indokoltnak.

9.3.2. A végeredmény sérthetetlenségéről: Amikor a Vezetőbíró kihirdeti a végleges eredményt, az esetleges óvások megtárgyalása után (ld. **16. pont**) az eredményt senki, semmilyen indokkal nem módosíthatja.

9.3.3. Egyéb pontlevonások és együttes leléptetés: Az együttes találatok esetén alkalmazott speciális szabályokat lásd a **11. pontban** részletezve.

10. AZ UTÁN-ÜTÉS SZABÁLYAI

Jelen szabályrendszerben az után-ütés „megadása”, értékelése a szokásostól tudatosan eltérő. Az után-ütés és az együttes (más néven dupla) találatok elkülönítése a tempó alábbiakban ismertetett modern (vagyis nem az olimpiai vívónemekben használatos, de lényegében azokkal azonos historikus alapokra épülő) fogalmán alapul, mely a bíróképzés egyik stabil alapját kell képezze.

10.1 A tempó fogalma

A tempó egy megkezdett mozgásegység - a mozdulat kezdetétől a végéig. Ha a mozdulat tudatosan megtörik, akkor a vívó másik tempóba megy át, mert az első tempóját így lezárta.¹⁵ Teljes tempókésés akkor áll fenn, ha az eltalált vívó az után indít új mozgásfázist, hogy a találatot elszenvedte. Ha így talál viszont, után-ütés történik. Féltempó-késés áll fenn, ha még a találat beérkezte előtt a nemsokára eltalált vívó is saját ütést indít. Ezt lehet féltempó-késésnek nevezni, de lényegében azonos tempóban elért találatnak számítandó következetesen. (Vagyis együttesnek, mert mindkettő megsebezte a másikat egyértelmű tempókésés nélkül.)¹⁶

Ebből következően együttes találatról akkor beszélünk, ha mindkét vívó úgy ért el találatot, hogy az ütést nem a másik támadására válaszul indította, hanem direkt találati céllal. (Vagyis nem elég körültekintően ahhoz, hogy közben ne találják el őket.) Ha viszont úgy találnak, hogy az egyik vívó láthatóan a másik támadására válaszreakcióként támad viszont

¹⁵ Például a liechtenaueri hagyományban szereplő, és elsősorban belharcban alkalmazható „abschneiden”, azaz karddal nyésés, kifejezetten két tempós technika.

¹⁶ Az olimpiai kardvívásban alkalmazott „támadás joga” tehát jelen értelmezésben nem kap szerepet. Példákkal illusztrálva: ha 1-es vívó beleszalad jó erősen kettes vívó kardjába, pedig kettes csak egyhelyben áll, mint Bálám számára (és egyes nem talál), az neki akkor is pont lesz - teljesen mindegy, hogy 2-es önkaratából szerezte-e meg az előnyt, mert egyszerűen itt nincs ilyen fogalom, hogy előny. (Ha ugyanez történik, és 1-es is talál, akkor az pedig együttes találat. Vagy ha előbb felöklelte magát, akkor így csak után-ütésre tud menteni.) Az együttes (avagy dupla) találatok büntetésének, valamint egyáltalán a dupla találatok és az után-ütések megkülönböztetésének indoka az, hogy a szabályrendszer mindazonáltal tudatos találatra, vívásra kívánja ösztönözni a vívókat. Megelőzendő, hogy azok a védőfelszerelése biztonságában vadul és átgondolatlanul, technika nélkül támadjanak, nem tartva a valódi vívásban súlyos hibának számító együttes találatoktól, melyek eredményeként mindkét fél jó eséllyel súlyosan megsebesült vagy meghalt volna egy valós párbaj-szituációban.

(vagyis töri meg korábbi mozdulatát vagy mozdulatlanságát), az után-ütés, mert ekkor egyértelmű tempókésésben van. De után-ütésről beszélünk akkor is, ha az először eltalált vívó válaszreakciója csak abból áll, hogy eltalálását későn konstatálva egy tempó késéssel üt, vág, vagy szúr viszont, és talál. Továbbá után-ütésnek számít az is, ha védeni akarta a 2-es vívó az első támadó vágását, de ez nem sikerült, s utána csap csak le sikeresen. (Egy mozdulatfázisban.) Ugyanakkor az viszont együttes találat, ha 2-es vívó azonnal reagálva, mintegy ösztönösen, „érzésből” védeni akarta egyes vívó sikeres támadását, de ez nem sikerült, és így találta el 1-es vívót jó erősen - nem lecsúszó-odacsapódó kardlappal, hanem erős kardéllal például nyakon (amibe 2-es vívó így beleszaladt). (Nem összekeverendő ez az eset a szándékoltság elvében foglaltakkal tehát, mely a lecsúszó-lecsapódó kardtalálatokat hivatott kiszűrni a technikák alkalmazásának javára, ösztönzésére.)

10.2. Az után-ütés konkrét szabályai

Bármely bíró „Állj!” vezényszava után születő viszontütés (vagy bármely ütés!) már nem minősül után-ütésnek, s így nem figyelembeveendő a bírók részéről! (Ezáltal sok irreális, művi után-ütés, ill. a tudatosan a találat bevállalásra és után-ütésre készülés – mely ugye szintén irreális - kiszűrhető. De ugyancsak kiszűrhető így egy egyszerű magasság-, és testi fölényből fakadó utólagos, művi kardrányomás is a másik félre az eltalált ellenfél részéről, mely nem megy át legalább nyesésbe. Ha viszont a nyesés megtörténik, az elvben hiába két tempós technika, a bírók részéről ez – ha a nyesés még az első „Állj!” vezényszó előtt született meg – után-ütésként figyelembe veendő.)

Után-ütés alatt historikus alapokra támaszkodva azt értjük, ha egy valós harcban legfeljebb egy tempókéséssel (kivétel a fentebb ismertetett, első „Állj!” előtti nyesés ritka esete) - mely tempó alatt lépés, kitörés vagy ugrás is megtehető lábbal a kéz mozdulatával együtt értelemszerűen - az először eltalált vívó sikeresen vissza tud ütni (ütés alatt egyaránt értve szúrást és vágást is). Ez lényegében azt jelenti, hogy a támadó oly módon ért el találatot, hogy önmaga védelméről nem gondoskodott megfelelően. Ez vívási hiba egy valós historikus harcban (melyet a sport modellál). Ergo után-ütés esetén egyszerűen nincs pont (jegyzőkönyvben bejegyzésre kerül a megfelelő rovatba). De ld. még a **18-as pontban** a kisebb versenyeken alkalmazható opcionális szabályokat (realitás-elv alkalmazása).

10.3. Az után-ütés bírói jelzése

Ha a bíró szerint után-ütés született, akkor a két zászlót 45 fokban keresztezi maga előtt a föld felé tartva, és maga előtt kétszer oda-vissza meg is lengeti a zászlót. (A PB akkor, ha a VB ránéz; a VB akkor, ha végítéletet hirdet értelemszerűen.)

Után-ütésnél nincs egyértelmű nyertese vagy vesztese az akciónak (az után-ütő menti a hibáját), ezért ér 0 pontot. De ld. még a **18. pontban** az opcionális szabályokat, melyek – igaz szigorúan csak kisebb versenyeken, kupákon - lehetőséget biztosítanak ennél cizelláltabb, körütekintőbb, ám sportolói szempontból néha vitathatóbb bírói döntéshozatalra is.

11. AZ EGYÜTTES

(AVAGY DUPLA) TALÁLAT SZABÁLYAI

Az együttes találatok kiszűrendőek és büntetendőek. Nemcsak mert egy valós harcban irreálisak és mindkét fél veszítet okozzák jó eséllyel – tehát kivitelezésük vívói hiba -; de ezért is, mert értékelhetetlenné tehetik a vívóteljesítményt, mint olyat egy adott asszóban. (Eszetlen előremenetel a védőfelszerelés biztonságában.) Épp ezért speciális, „elrettető” szabályok szolgálnak előfordulási gyakoriságuk csökkentésére, s így a valóban jó vívás és a jó vívóteljesítmény ösztönzésére.

Először (a **11.1 pontban**) az általános szabályokat ismertetjük, melyek akkor alkalmazandóak, ha nem egyenes kieséses (hanem pld. körmérkőzéses, vagy egyéb) rendszerben folynak az asszók (akárcsak a verseny egy adott részében is, pld. az előselejtezőkben, vagy versenykiírásról függően ez akár előfordulhat az első négy hely helyosztójáért is!). Majd (a **11.2 pontban**) az egyenes kieséses rendszerben folyó asszók (ha azok csak a teljes verseny egy adott szakaszára jellemzőek is, pld. a csoportra osztott körmérkőzések után) esetén alkalmazandó szabályokat vesszük sorra, pusztán ezt jelezve, mennyiben módosulnak a **11.1 ponthoz** képest. Végül (**11.3. pont**) azon egyenes kieséses asszók speciális szabályai következnek, melyek dobogós helyezésekért folynak.

11.1 Az együttes találatok megítélésének általános szabályai – nem egyenes kiesés esetén minden esetben ezek alkalmazandóak:

(11.1.1.) Az együttes találatok maximális számáról: Egy asszó alatt összesen 3-5 (a pontos szám a továbbiakban SZ-el jelölve) együttes találat születhet – mindig az adott versenykiírástól függően. (Épp ezért a JKV ezt számon tartja a jegyzőkönyvben, s a megfelelő rublikában nem egyszerűen X-el, vagy más módon jelzi azt, hogy együttes találat született, hanem számmal, hogy ez hányadik az asszóban!) Amennyiben nem egyenes kieséses asszóról van szó, akkor SZ számú együttes találat után – a pontállástól függetlenül - mindkét fél leléptetésre kerül verességgel; vagyis nem egyszerűen döntetlen lesz a végeredmény, hanem egyik fél sem kap pontot, és az asszó vesztesének tekintendő.

(11.1.2.) Az együttes pontlevonásokról: Együttes találat ezen túl pontlevonással jár mindkét vívőfél részére! Ez a szabály azonban csak akkor lép életbe, ha a két fél összesítve elért már legalább 2-3 (versenykiírástól függ: a továbbiakban Y számú) pontot. (Vagyis ha $y=2$, akkor ha 1:1; vagy 2:0; vagy 0:2 volt már az eredmény minimum.) Viszont ha már életbe lépett a pontlevonás, akkor életben is marad az asszó hátralévő részében, függetlenül a pontállástól (avagy pontcsökkenéstől) – hiszen épp ez a lényege büntető mivoltának! Ha valamely fél pontszáma 0 alá csökken (és csak akkor, vagyis 0 ponttal még tovább lehet vívni), akkor veszített, kiesett (mintha csak a másik fél az 5 pontot elérte volna). Természetesen, ha mindkét fél kiesik (0-0-ról kapnak együttes pontlevonást), akkor a kiesés okán nincs győztes, az előző pontban foglaltakhoz hasonlóan ez olyan, mintha együttes leléptetés történt volna (mindkét fél vesztes, az eredmény nem döntetlen).

(11.1.3.) Az együttes leléptetés elsődlegességéről: Fontos tisztázni, hogy az együttes találatok esetén a fenti két szabály közül az első szabály az erősebb. Vagyis ha pld. 3:0-ra vezetett az egyik vívó, és ekkor születik meg az SZ-edik együttes találat, akkor sem nyer 2:-1-re a vívó, hanem az első büntetőszabály él – mindkét fél az asszó vesztese. Továbbá ha 0:0-s állásnál születik meg az SZ-edik számú együttes találat, akkor sincs értelemszerűen győztes, és döntetlen sem (mindkét fél vesztes).

11.2. Az együttes találatok megítélésének szabályai egyenes kieséses, de nem dobogós helyért folyó asszók esetén

(11.2.1.) Az együttes leléptetés és pontlevonás szabályának kényszerű hatályon kívül helyeződéséről: Alapvetően a **11.1 pontban** foglaltak érvényesek ekkor is. Ha nem gyűlik ki az asszó alatt SZ számú találat, akkor az együttesekért kapott pontbüntetésekkel is el lehet veszteni az asszót a ponthátrányban lévőknek. Azonban a **11.1.1. ponttól** eltérően az SZ-edik együttes találat esetén nem kerül – mert versenyszervezési okokból nem kerülhet - mindkét vívó leléptetésre. S hasonlóképpen, az együttes kiesés minden egyéb lehetősége esetén is (jelen esetben pld. ha 0:0-ra csökkent már az eredmény, s onnan újabb együttes találat születik pld.) ez a helyzet. Ilyen esetekben tehát – mely nem feltétlenül fordul elő az egyenes kieséses asszókban – a **11.1.2. pontban** foglalt együttes pontlevonás szabálya is hatályon kívül helyeződik az asszó további részében, és a továbbiakban a versenykiírásról függően két eltérő szabály alkalmazható, azaz két eset lehetséges – és a versenykiírásnak egyértelműen tartalmaznia kell előre lefektetetten, melyik megoldást alkalmazza.

(11.2.2.) Az 1. opció - a hirtelen halál szabálya: Az egyik megoldás, hogy ilyenkor az adott ponteredménytől függetlenül a „**hirtelen halál szabálya**” lép életbe. Vagyis aki az első érvényes találatot eléri, az lesz az asszó győztese, a másik fél pedig a vesztes. Az együttesek innentől 0 pontot érnek. (A jegyzőkönyvben az együttes találatok rovatba 0 jelzés kerül az SZ-edik találat után, s nem az számolódik tovább, hogy hány együttes találat esett – de az asszó együttesek esetén ekkor is megállítandó persze.) Fontos kiemelni, hogy ez a szabály semmilyen módon nem összevonható a következő pontban ismertetett felsőbb sebzés szabályával!

(11.2.3.) A 2. opció – a felsőbb sebzés szabálya: A másik megoldás, hogy a továbbiakban együttes találatok esetén a ponteredmény nem változik, de a „**felsőbb sebzés szabálya**” lép életbe, melynek értelmében az a fél kapja a továbbiakban a pontot együttes találatok esetén, aki magasabban talált. (A jegyzőkönyvben az együttes rovatba az kerül, hogy ha pld. zöld vívó talál magasabban, hogy Z1. Ha a bírók ítélete az, hogy a találatok „egymagasak” voltak, akkor az együttes rubrikába az kerül, hogy 0 – nincs pont.) Fontos azonban tisztázni, hogy itt nem cm-ekben mérődik a felsőbb vagy alsóbb sebzés. Hanem egyedül a fejtalálat (ill. nyaktalálat) számít felsőbb sebzésnek – s természetesen együttes fejtalálatok egymagasanak számítanak. De ha valaki törzset talál egy együttes során, s a másik lábat, ezen találatok tökéletesen egyenértékűek a szabály szempontjából. Alapvető továbbá, hogy ebben az esetben is igaz az, hogy ha a vívóidő lejártá után döntetlen az eredmény, csakis egy tiszta találattal nyerhető meg az asszó a hosszabbításban. Vagyis a vívóidő lejártá után a „felsőbb sebzés szabálya” semmiképpen sem alkalmazható!

11.3. Az együttes találatok megítélésének szabályai egyenes kieséses, dobogós helyért folyó asszók esetén

Dobogós helyezésekért folyó küzdelem esetén az adott versenykiírás háromféleképpen (pontosabban négyféleképpen – magyarázatát ld. a **11.3.1. pontban**) rendelkezhet.

(11.3.1.) Az 1-2. opciók – hirtelen halál és felsőbb sebzés: Az első lehetőség az, hogy a döntőért vívott egyenes kieséses asszók szabályai mindenben megegyeznek a **11.2. pontban** foglaltakkal. Vagyis vagy a **11.2.2.**, vagy a **11.2.3. pontban** foglaltak szerint folyik az asszó SZ számú együttes találat után. (Ez ugye két külön lehetőség.) Fontos azonban kiemelni, hogy az áttekinthetőség és következetesség végett egy adott versenykiírásban ezen szabályok nem keverhetők. (Vagyis ha a pld. **11.2.2. pontban** foglaltak voltak életben a nem döntős

helyekért vívott egyenes kieséses asszókban, akkor a döntős szituációkban nem lehetnek érvényben a **11.2.3. pontban** foglaltak. S vica versa.)

(11.3.2.) A 3. opció – a felsőbb sebzés teljes primátusa: A második lehetőség az, hogy a dobogós asszókban a **11.1. pontban** foglalt, együttes találatra vonatkozó alapszabályok eleve érvényüket veszítik, és az egész asszó alatt a „felsőbb sebzés szabálya” érvényesül együttes találatok esetén. Fontos azonban kiemelni, hogy ebben az esetben is igaz az, hogy ha a vívóidő lejártá után döntetlen az eredmény, csakis egy tiszta találattal nyerhető meg az asszó a hosszabbításban. Vagyis a vívóidő lejártá után a „felsőbb sebzés szabálya” semmiképpen sem alkalmazható!

(11.3.3.) A 4. opció – az együttes nulla teljes primátusa: A harmadik lehetőség, hogy a dobogós asszókban a **11.1. pontban** foglalt, együttes találatra vonatkozó alapszabályok eleve érvényüket veszítik, és az egész asszó alatt az „**együttes 0 szabálya**” érvényesül. Vagyis minden együttes találat 0 pontot ér, az után-ütésekhez hasonlóan. (Ez esetben a jegyzőkönyv együttes találatok rovatába 0 jelzés kerül minden együttes találat után.)

11.4. Az együttes találat alap bírói jelzése

A bíró mindkét zászlót vállmagasságba emeli.

11.5. Speciális bírói jelzés arra az esetre, ha az adott versenykiírás a „felsőbb sebzés szabályát” tartalmazza s alkalmazza

Ebben az esetben a bíró a szerinte magasabban találó vívó zászlaját függőlegesen tartja. (Alapesetben a 2 pontos találat jelzése.) Az alacsonyabban találóét pedig oldalt vízszintesen. (Alapesetben az egy pontos találat jelzése.)

11.6. Speciális bírói jelzés arra az esetre, ha az adott versenykiírás az „együttes 0 szabályát” tartalmazza s alkalmazza, vagy a „hirtelen halál” szabálya szerint az együttes találatok pontértéke 0.

Ilyen jellegű asszókban (mert ez a szabály alapvetően egyenes kieséses asszókban alkalmazható a **11.2., 11.3. pontok** értelmében), ill. hosszabbításos szituációkban, a bíró együttes találat esetén előbb az együttes találat hagyományos jelzését alkalmazza (mindkét zászlót vállmagasságba emeli); majd a zászlókat leeresztve és a föld felé tartva 45 fokban keresztezi maga előtt (a nem volt pontot érő találat rendes bíró jelzése ez – ld. **12. pont**), s azt mondja: „után-ütés, semmi, 0 pont”.

11.7. Opcionális szabályok, kizárólag kisebb versenyekhez¹⁷

Kizárólag kisebb versenyeken alkalmazhatóak (OB-n és selejtezőkön nem) együttes találatok megítélésére az alábbi szabályok – együtt, vagy külön-külön is, amennyiben erről a versenykiírás egyértelműen rendelkezik.

11.7.1. Az együttes leléptetés opcionális szabálya¹⁸

Kizárólag kisebb versenyeken alkalmazható tehát – amennyiben erről a versenykiírás egyértelműen rendelkezik – jelen szabályopció, mely szerint egyenes kieséses és döntős szituációkban is együttes leléptetés lehet az eredménye az SZ számú együttes találat kigyűlésének egy adott asszóban. Ha ez döntőben születik pld., akkor nem kerül kiosztásra aranyérem és ezüstérem sem – de a bronzcsata nyertese sem kapja meg az aranyérmet! (Ha tetszik 3 bronzérmes lesz, ha legalább a bronzcsatának van egyértelmű nyertese – mert a vívók egy szinttel visszaestek.) Ezen logika mentén nem éri meg még a döntő résztvevőinek sem együttes találatra menni. (Míg ha SZ számú együttes döntelent érne, akkor a hátrányban lévő tudatosan játszhatna ennek elérésére.) A szabály előnye, hogy kétségtelen elrettenti a vívókat az együttes találatoktól. Hátránya, hogy a közönségben, a sportolóknak s az esetleges szponzorokban is rossz érzést kelthet az egyértelmű győztes esetleges hiánya.

11.7.2. A felsőbb sebzés általános kiterjesztésének opcionális szabálya¹⁹

Szintén csak kisebb versenyeken alkalmazható – amennyiben erről a versenykiírás egyértelműen rendelkezik – az a szabályopció, hogy a bírók minden együttes találat esetén alkalmazzák a felsőbb sebzés szabályát (ad 11.2.3., ill. 11.3.2.) – vagyis nemcsak egyenes kieséses és döntős asszóknak, hanem az egész verseny során. Ergo ha úgy születik együttes találat, hogy az egyik vívó fejet talál, miközben a másik vívó testet, akkor a fejet találóé az 1 pont. Bírói jelzését ld. 11.5.

¹⁷ A későbbiekben a hasonló szabályok majd csak a **18. pontban** lesznek összegyűjtve, szerepeltetve.

¹⁸ A későbbiekben ez a szabályopció már csak a **18.6. pontban** lesz szerepeltetve.

¹⁹ A későbbiekben ez a szabályopció már csak a **18.4. pontban** lesz szerepeltetve.

12. BÍRÓI JELZÉSEK

12.1 Bírói alapállás, alapmozgás, alaptevékenységek: A bírók dolga az akciók megítélése. Az alkalmazott erős VB rendszerben a PB-k a VB megfelelő ítéletét segítik. Vagyis mind az akciók, mind az asszó végítéletét a VB hivatott meghozni, és kihirdetni. Az ítéleteket a bírók egyrészt zászlójelzésekkel, másrészt bírói mondatokkal jelzik.

A VB köteles bírói zászlójelzései mellett bírói mondatai használatára. A PB-k is kötelesek zászlójelzéseiket alkalmazni, azonban nem kötelesek bírói mondataikat használni - kivéve, ha ezt a versenykiírás egyértelműen előírja számukra valamilyen előre látható objektív körülmény okán, ill. természetesen saját „Állj!” kiáltásuk és jelzésük esetén -, mivel zászlójelzéseik a legtöbb esetben elégségesek a VB munkájának segítésére. Amennyiben azonban a PB a bírói mondat használatát indokoltnak véli (pld. mert épp a vívók által takarásban van a VB számára; vagy rosszak a látási körülmények egy kinti versenyen; vagy megítélése szerint lényeges plusz információt tartalmaz bírói mondata a VB számára az egyszerű pontjelzéshez képest speciális akciók esetén; vagy a versenykiírás ezt kötelezővé teszi számára), úgy lehetősége van neki is bírói mondatai használatára.

A bírók az asszó elején alapállásban állnak: kis terpesz, karba tett (vagy csuklónál keresztezett) kéz. Az asszó közben (akciók alatt is) egy-egy lépésnyi távolságot szabadon mozoghatnak kiinduló pozíciójukhoz képest, le is guggolhatnak, stb.

Az asszó – és utána minden akció – a VB „Felkészül!”; majd „Össze!” vezényszavára indul. A „Felkészül!” vezényszó alatt a VB mindkét zászlót a feje felé emeli nyújtott kézzel. Az „Össze!” vezényszóra mindkét zászlót látványosan (azaz gyorsan) lefelé lendíti maga mellett, a földre. (Segítve ezáltal a sisakban esetleg nehezen halló vívókat is egyértelmű jelzéseivel. Ld. még **V. melléklet.**) Tehát a VB csak ezután veszi fel alap bírói pozícióját (karba tett, vagy csuklónál keresztezett kéz.)

Ha találatot lát, bármely bírónak jogában áll „Állj!”-t kiáltania és jeleznie. **Fontos!** Amint bármely bíró „Állj!”-t kiált, ezt jeleznie is kell (mindkét kezét függőlegesen felnyújtva), és zászlójelzését bírótársainak is követnie kell - ily módon is elősegítve a vívók biztos tájékoztatását az akció kötelező leállításáról, elősegítve a lehetséges vívói sérülések elkerülését! Az akció leállta után a bírók vigyáz állást vesznek fel és abból pontoznak ill. jeleznek zászlóikkal egyértelműen.

Tehát amint az asszó ténylegesen leállt (azaz akció nem folyik a páston), a két PB vigyáz-állásba áll (és lehetőleg a föld felé tekint, hogy bírótársa ítélete ne befolyásolja őt), majd zászlóval jelzi 3 mp-en belül ítéletét (és ez után tekint fel a VB-re). A VB rátekintésére előbb a tőle balra (szívdalt) álló 1. PB, majd utána a 2. PB is hangosan kimond(hat)ja bírói mondatát is. (Ami segítheti VB végítéletét.) A sorrend a VB dolgát könnyíti meg. Majd VB jelzi zászlóval és bírói mondatával végítéletét. (Ami jegyzőkönyvbe kerül.)

Megjegyzendő, hogy azon kivételes esetben, mikor a bírói „Állj!”-ra nem áll meg valamelyik vívó, mert feltehetően nem hallotta jól a parancsszót (és asszósegéd nem áll rendelkezésre a küzdelembe való beavatkozáshoz), akkor a VB-nek javasolt többször is megismételnie a parancsszót, és a bírók felemelt zászlóinak jelentése (mely alapján a „Felkészül!” jelzése) ez esetben kb.: „Minden akciót azonnál felfüggeszteni!”.

12.2. A nem született értékelhető találat bírói ítéletének jelzése: Ha a bíró szerint nincs találat, mindkét zászlót 45 fokban keresztezi maga előtt a föld felé tartva, s nem mozgatja. Majd azt mondja: „Semmi, 0 pont!”.

12.3. Az után-ütés bírói jelzése: Ha a bíró szerint után-ütés született, akkor a két zászlót 45 fokban keresztezi maga előtt a föld felé tartva (eddig ez megegyezik a **12.2. pontban** foglaltakkal), majd kétszer jól láthatóan meglengeti maga előtt. És azt mondja: „Után-ütés, 0 pont!”.(Nem jelzi, szerinte ki talált előbb.)

12.4. Tiszta testtalálat²⁰ jelzése: Ha a bíró szerint a Zöld vagy a Fehér szalagos vívó ért el találatot, akkor a megfelelő oldali zászlót vállmagasságba emeli (a másikat a föld felé lógatva hagyja), és azt mondja: „Zöld/Fehér 1 pont!” Fontos, hogy nem mondják be a bírók, szerintük hol esett a találat vagy egyebek – vagyis nem bonyolódnak bele a részletekbe.

12.5. Kiszorítás jelzése: Ha úgy látta a bíró, hogy a Zöld vagy a Fehér szalagos vívó rálépett a pást körvonalára, vagy kilépett a pástról, akkor a másik vívónak (mint kiszorítónak) ítél pontot. Így a megfelelő oldali zászlót vállmagasságba emeli (a másikat a föld felé lógatva hagyja), és azt mondja: „Zöld/Fehér 1 pont, kiszorítás!” Az ítéletnél a bíró nem mérlegeli, hogy a vívó figyelmetlenségből vagy más okból lépett rá a vonalra.

²⁰ Ez alatt a teljes test értendő a végtagokat is beleértve; kivéve a fejet és a nyakat.

12.6. Fej, ill. nyaktalálat jelzése: Ha a bíró úgy látta, hogy a Zöld vagy a Fehér vívó fej vagy nyaktalálatot ért el, a megfelelő színű zászlót függőlegesen a feje fölé emeli (a másikat lefelé, a föld felé lógatva hagyja maga mellett), és azt mondja: „Zöld/Fehér 2 pont!” (Részletekbe nem mennek bele a bírók.)

12.7. Földre vitel: Ha a vívó földre kényszerítette ellenfelét (s így annak a talpán kívül más testrésze is földhöz ért az akció eredményeképpen), akkor a bíró a megfelelő színű zászlót (azon vívóét, aki az akcióért pontot érdemel) függőlegesen a feje fölé emeli (a másikat lefelé lógatva hagyja), és azt mondja: „Zöld/Fehér 2 pont, földrevitel!” Természetesen ha a vívók együtt kerülnek a földre, akkor a „nem született értékelhető találat” jelzésével is élhet a bíró. Ld. Erről részletesebben a **13. pontot**.

12.8. Együttes találat: Ha a bíró együttes találatot látott, akkor mindkét kezét vállmagasságba emeli, és azt mondja: „Együttes!”. (Mivel ez nem mindig ér -1 pontot, ezért nem mondja be a bíró, hogy -1, csak azt, hogy együttes. Ennek részletezését, továbbá az együttes találat egyéb speciális, versenykiírástól függő jelzéseit ld. még mindenképp a **11. pontban**.)

12.9. Az „asszó nem ítéltető meg egyértelműen” bírói ítélet jelzése: Ha az adott PB nem tudja megítélni egyértelműen az adott találatot (nem jól látta adott szögből, vagy nagyon bizonytalan a megítélésben – ami a 360 fokos elhelyezkedésből fakadóan egy-egy bíróval előfordulhat), akkor mindkét kezét a háta mögé teszi keresztben, és azt mondja: „Vak!” Érdemes itt kiemelni, hogy a PB-k esetében a képzéskor előírás kell legyen – lévén feladatuk a VB munkájának segítése - hogy inkább csak akkor hozzanak ítéletet, ha egyértelműen látták az akciót. (Ld. ehhez a **14. 1. pontban** foglalt **szubszidialitás elvet**.) Ellenben a VB akkor is ítéletet mondhat, ha ő nem látta egyértelműen az akciót, lévén a PB-k ítélete segíti őt! (Ld. erről többek között a **14.1. pontban** foglalt **vezetőbíró figyelembevételi irányelvet**.) Továbbá a **14.1. pontban** foglalt **erős vezetőbíró elvnek** megfelelően a VB-nek kifejezetten törekedni kell az egyértelmű ítélet meghozatalára, s így a „nem ítéltető meg egyértelműen” ítéletek lehetőség szerinti elkerülésére. (A VB-t épp ezért védi a **14.1. pontban** foglalt **bírói tévedhetőség elve** is.)

A VB ilyen kivételes esetekben végítéletekor nem azt mondja, hogy „Vak!”, hanem hogy „Nincs döntés!” – miközben mindkét kezét a háta mögé teszi keresztben. És ez kerül a jegyzőkönyvbe. (Persze ilyen végítélet meghozatala előtt a VB joga konzultálnia a PB-kkel,

de figyelembe kell vennie, hogy az asszó folyamatosságának fenntartásáért is ő a felelős – ld. ehhez még a **14.1. pontban foglalt elveket!**)

12.10. Lefegyverzés bírói jelzése: Ha a bíró szerint a fegyvervesztés az ellenfél szándékolt akciója következtében történt, akkor a bíró a megfelelő színű zászlót (aki az akcióért pontot érdemel) függőlegesen a feje fölé emeli (a másikat lefelé lógatva hagyja), és azt mondja: „Zöld/Fehér 2 pont, lefegyverzés!” Ha nem szándékolt akció következménye a fegyvervesztés, akkor az akció nem kerül leállításra, hanem tovább folyik az első találatig.

12.11. Kontrollált pusztakezes fejtalálat bírói jelzése – csak ha ezen speciális akciót az adott kis versenyen hatályos versenykiírás kifejezetten engedélyezi!: Ha a bíró szerint a Zöld vagy a Fehér szalagos vívó ért el értékelhető, kontrollált erejű pusztakezes fejtalálatot, akkor a megfelelő oldali zászlót vállmagasságba emeli (a másikat a föld felé lógatva hagyja), és azt mondja: „Zöld/Fehér 1 pont, ütésért!” Ezen szabály korlátozott alkalmazhatóságáról **ld. a 6.1., 13., 18. pontokat.**

12.12. Végeredmény kihirdetése: Végeredmény kihirdetésénél a VB a nyertes vívóra mutat annak zászlajával vállmagasságban, nyújtott karral, a másik zászlót háta mögé rejtve, és jól hallhatóan azt mondja: „Nyert a Zöld/Fehér vívó, eredmény:...”. Majd a zászlót a feje felé emeli.

12.13. Szabálytalanságok

(12.13.1.) A konzultáció kötelező voltáról: A VB minden büntetés előtt köteles konzultálni a PB-kkel. (Kivételt ld. a **12.13.4. ill. 9.3.1. pontokban** – kiegészítő büntetés címszó alatt.) Az erős VB-rendszer okén a PB-k nem jelzik külön a szabálytalanságokat. Hanem azt jelzik, hogy konzultációt kérnek a VB-től – aki aztán dönt, hogy elfogadja-e a konzultációt. A VB a konzultációs igényt indokolt esetben nem köteles figyelembe venni (pld. idő szűke), de ez számára erősen javasolt. Ha két PB együttesen kéri, akkor viszont köteles elrendelnie. Ha eleve a VB látja indokoltnak, jelzi, s akkor azt is mondja: „Konzultáció!”, s a két PB odafárad hozzá (s ez bekerül a jegyzőkönyvbe is). Ha a VB figyelembe veszi adott PB (vagy a PB-k) konzultáció kérését, akkor innen minden úgy megy, mintha eleve ő rendelte volna el (vagyis jelzi, és azt mondja: „Konzultáció!”). A konzultáció végeredményét a VB hirdeti ki – a döntéshozatali folyamatról **ld. a 9., és a 12.13.3. pontot.**

(12.13.2.) Megbeszélés (konzultáció) kérésének és elrendelésének jelei: Fej felett keresztezett zászlók + szükség esetén (ha az akció még folyik), a szokásos „Állj!” kiáltás. A VB konzultációt elrendelő jele: Fej felett keresztezett zászlók + „Konzultáció!” bírói mondat.

(12.13.3.) A büntetés konzultációs meghozatalának és kihirdetésének folyamata: A konzultáció során már minden bíró szava azonos érvényű. „Vagyis ha ezen konzultáció eredményeképpen legalább két bíró egyező büntetést lát indokoltnak, azt a VB-nek kötelező kihirdetnie. Továbbá ha az egyik pontbüntetést, a másik leléptetést ítél ugyanazon vívónak, akkor legalább pontbüntetést kell adjon.” (Ld. erről részletesebben a **9. pontot**.) A VB szinte minden büntetés előtt köteles konzultálni a PB-kkel - kivételt ld. a **9.3.1. pontban**. A büntetést a VB hirdeti ki, miután a konzultációt követően a 3 bíró újra elfoglalta alappozícióját. A következő módokon:

- Ha a bírói tanács a konzultáció után 1 pontos büntetést látott indokoltnak, akkor a VB adott színű zászlóval vállmagasságban határozottan rámutat a vívóra (a másikat a föld felé tartja maga előtt), majd a feje felé emeli egyszer és vissza (1 függőleges lengetés), továbbá jól hallhatóan azt mondja: „Zöld/Fehér szabálytalan!” A Jegyzőkönyvbe bekerül a -1 pont.
- Ha a bírói tanács a konzultáció után leléptetést lát jogosnak, akkor a VB a „Zöld/Fehér leléptetve!” mondatot hangosan kimondva rámutat zászlójával a vétkesnek ítélt vívóra (a másik zászlót a föld felé tartva maga előtt) – és oldalt vízszintesbe kinyújtva majd visszahúzza kezét háromszor (3 vízszintes lengetés) „kizavarja” a vívót a pástról.

(12.13.4.) Büntetés-kiegészítés jelzése: Ha a VB a **9.3.1. pontban** részletezett kiegészítő büntetés szabályát kényszerül alkalmazni (mikor is egy kihirdetett VB-i asszóiélet ellen - vagyis után - születik durva, méltatlankodó, sértő „beszólása” egy vívónak), akkor az asszó elindítása helyett, a döntést szóban röviden, lényegre törően és jól hallhatóan magyarázva hozza meg újabb, kiegészítő ítéletét - a lehetőségről részletesebben ld. a **9.3.1. pontot**). Ennek bírói jelzése megegyezik a normál bírói büntetőjelzéssel.

12.14. Konzultációkérés jele

A VB-nak jogában áll bármikor – nem csak a **9., és a 12.13. pontban** részletezett szabálytalanságok esetén - szöveges konzultációt kérnie bírótársaitól. A VB konzultációt elrendelő jele ekkor is: Fej felett keresztezett zászlók + „Konzultáció!” bírói mondat. Ha nem szabálytalanság megtárgyalása miatt történik konzultáció (**ld. 12.13. pont**), akkor konzultáció

során is a VB szava a döntő. Ugyanakkor, bár a VB bármikor szabadon kérhet konzultációt bírótársaitól (nem csak szabálytalanságok esetén), ezt csak kivételesen indokolt esetekben javallt megtennie, az asszó folyamatosságának fenntartása végett, a bírói tévedhetőség elvét is (ld. **14. 1. pont**) figyelembe véve.

12.15. Egyéb, speciális jelzést nem igénylő vezetőbírói feladatok

A vezetőbíró speciális feladata az akciók végítéletének meghozatalán és egyértelmű jelzésén, valamint az eddig ismertetteken túl a versenyzők pástra szólítása. A bírói tekintély fenntartása. A vívók testi épségének lehetőség szerinti óvása. Az asszó zavartalanosságának és szabályosságának fenntartása. A versenyzők felszerelésének és fegyverének ellenőrzése. (Indokolt esetben a fegyverek, vagy épp valamely védőfelszerelés mérőeszközt igénylő vizsgálatáról már indokolt előzetese gondoskodni. De ha ez nem történt meg, még ekkor is megtehető.) Feladata és joga az eredményhirdetés. Az asszó lezárása, vagy épp szüneteltetése – akár a vívók kérésére is (a relatív időmérés felfüggesztésével is). Fontos alapelv, hogy amikor a vezetőbíró kihirdeti a végleges eredményt, úgy az esetleges óvások megtárgyalása után az eredményt senki, semmilyen indokkal nem módosíthatja.

A VB a vívóképviselőt szóbeli reklamálásért, ill. sportszerűtlen hangvételeért figyelmeztetheti, sőt ki is küldheti a teremből, a reklamálás hangvételeitől és esetleges ismétlődő mivoltától függően. De ha a vívóképviselő bekiabálásai (nem feltétlen csak a reklamációja) ismétlődően zavarják az asszó lefolytatását, a VB akkor is így járhat el. A vívóképviselő kiküldésének jelzése megegyezik a leléptetésével, és rövid indoklást kell hozzá fűznie a VB-nek. De bírói konzultációt ez a lépés nem igényel, a VB önmaga dönt e kérdésben.

A bírói jelzések rendszerezett, piktogramokkal kiegészített összefoglalását ld. még **az V. sz. mellékletben!**

13. DULAKODÁS,

KARDRA RÁFOGÁS SZABÁLYAI

A hosszúkardvívó sport – a fennmaradt középkori és reneszánsz vívó és párbajvívó-kódexek egybehangzó tanítása nyomán – elsősorban a karddal való támadást, találatot, ill. a kardban birkózást (elsősorban a kardra-, másodsorban az ellenfél testrészeire való ráfogást, feszítést) oktatja, díjazza, s engedélyezi. A kézzel, könyökkel, alkarral, lábbal való testre irányuló ütések-rúgásokat egyrészt eredménytelenségük-, mesterkéltségük-, másrészt veszélyességük-; a fejre irányuló hasonló ütések pedig kizárólag nehezen kontrollálható veszélyességük- okán nem preferálja a sport. Az alábbiakban ennek megfelelően jelen fejezet előbb azt tekinti át, mit tilos kiviteleznie a vívónak, ha nem karddal támad/hajt végre technikát (**13.1. pont**). Majd azt, hogy ilyen esetben mit szabad tennie (**13.2. pont**). Ezután a földre kerülés/földre vitel, ill. a nem karddal történő lefegyverzés részletes szabályai (**13.3. pont**) kerülnek ismertetésre. Majd végezetül egy opcionális szabály-kiegészítés következik (**13.4. pont**), mely – szigorúan csak kisebb versenyeken - lehetővé teheti a kontrollált fejre támadást kézzel (az egyéb tiltásokat nem feloldva).

13.1 Ami tilos

A taktikai célzatú eltartó rúgástól (mely térdre nem irányulhat), és a föld felé néző kardra való rátaposástól eltekintve a rúgások alkalmazása tilos a versenyeken. Könyöklés, testütés, fejütés szintén tiltott. Tilos az ellenfél maszkjának rángatása, az ellenfél fojtogatása nyakra ráfogással – még földre vitel esetében is. Ugyanakkor kinyújtott kézzel, ütésmentesen egy nyaksodrás pld. értelemszerűen engedélyezett. (Ti. nem tartalmaz nyakra fogást.) A vállal-testtel lökés szintén. Fontos leszögezni, hogy a vívó felek kivételes esetben (pld. együttes fegyvervesztés) akár teljesen fegyvermentes pusztakezes dulakodásba, birkózásba is átmehetnek. Ez azonban legfeljebb 5 mp-ig engedélyezett, mivel ilyen jellegű hosszabb küzdelemre a vívóruha sem alkalmas. Ezután – ha nem született pontértékű találat – a VB leállítja az küzdelmet (ez a VB joga és kötelessége, a PB-knak nincs ilyen joga és kötelessége), és új akció kezdődik.

Hasonlóan le kell állítani az akciót akkor is, ha valamely vívónak a talpán kívül két további testrésze érinti a földet egyidejűleg (taktikai térdelésnél a sípcsont és a térd

értelemszerűen egy testrésznek számít, de ha ehhez pluszba a tenyér is leér, az együtt már kettő). Ennek megítélésére és az akció leállítására azonban már bármely bíró – és nem csak a VB - jogosult. A talpon túl, ha a két testrész leér, ez az eset – a kizorításhoz hasonlóan – pontot érő akcióként értékelendő (földre vitelként) a másik fél részére. Vagyis ez esetben már nem mérlegelendő az akció szándékossága.

13.2 Amit szabad

Dulakodásra alapvetően akkor nyílik lehetőség, ha közelre kerülnek az ellenfelek vívás közben. (Birkózás a kardban technikák.) Erős kardütést nem lehet megfogni tenyérrel (ez bekapott találat lesz), de egy elfelé mozgó, vagy egy épp blokkolt és lassú pengére rá szabad fogni²¹. Ekkor a saját kardot egy kézzel fogva érvényes lehet a találat. (**Ld. 6.2.3.**– a két érintés elve.) Ugyanígy a másik fél könyökét-alkarját is le lehet tolni-fordítani. Ha a találat pillanatában a másik testrész láthatóan ennek érdekében van érintve, megfogva, taszítva, akkor a találat érvényes a pontozóbírók szempontjából (két érintés elve teljesül).

Lábbal gáncsolás és tenyérrel-vállal - nem könyökkel! - lökés is engedélyezett. Lökés esetében azonban a lökő kéznek a találat során már rá kell fognia a fegyverre vagy az ellenfél valamely testrészére. Ellökésből érvényes egykezes érvényes találat (után-vágás egy kézben tartott karddal) nem születhet. Kétkezes lökés is csak akkor engedélyezett, ha ez valamiképp a földre vitelt készíti elő.

Az ellenfél eltartó rúgást végző lábára való ráfogás engedélyezett, ahogy elvben a fegyver nélküli birkózás is, de csak ameddig valamelyik vívó valamely talpon kívüli testrésze földet nem ér. Ekkor ugyanis az akciót mindenképpen le kell állítani és lepontozni!

13.3 Földre vitel és lefegyverzés – 2 pontot érő találatok

Mint már szerepelt korábban (**6.3.5. pont**), ha a vívó ellenfelét gáncsolással vagy fegyveres leszorítással oly módon földre kényszeríti, hogy talpán kívül bármely más testrésze érinti a földet (legyen az térd, vagy tenyér), akkor 2 pontot kap. Fontos kiemelni, hogy a földre vitel az egyetlen olyan pontot érő akció, melynek végrehajtása kard érintése nélkül is engedélyezett és pontot érő akció! Jelzését és bíró jelmondatát ld. a **12.7. pontban**. Természetesen, ha a vívó stílusából fakadóan pld. egyik térdével (és sípcsontjával) önként a

²¹ Historikus technikák sokasága épül erre rá.

földet érinti, az nem számít szándékos földre vitelnek és nem ér pontot! Ám mint az a **13.1. pontban** is szerepel, ha a vívónak a talpán kívül két további testrésze is földet ér egyidejűleg, akkor a másik fél az akció szándékoltságától függetlenül 2 pontot érdemel földre vitelért.

Ha a vívók együtt kerülnek a földre, például mert egyensúlyukat közösen veszítik el, akkor a „nem született értékelhető találat” jelzésével is élhetnek a bírók! Ugyanígy kell eljárniuk akkor is, ha a két vívó földre kerülése között ugyan pártized másodpercnyi eltérés van, de jól látható, hogy együttes egyensúlyvesztésről volt/van szó. Hiszen ilyen esetben egyik vívó sem kerül párbajfölsénybe. Azonban ha a párbajfölsény egyértelmű – pld. a földre vitt teljes teste földet ér s így teljes kontrollját/egyensúlyát elveszti, míg a földre vívónak utólag pld. csak egy pillanatra ér le a tenyere, de egyebekben láthatóan ő uralta az akciót, és sikerül kontrollálnia egyensúlyát - úgy ezt a pontozásnál (az akció megítélésénél) a bírónak javasolt és indokolt figyelembe venni.

A kézzel vagy lábbal (értsd: kardra taposás) történő lefegyverzés esetében is a lefegyverzés **6.3.1. pontban** már ismertetett általános szabályai az irányadóak. Vagyis a bírónak azt kell elsősorban mérlegelniük, hogy az adott vívó szándékolt akciója következtében történt-e a másik fél fegyvervesztése. Ha igen, akkor az akció pontot ér, ellenkező esetben nem. Lefegyverzés történhet (a karddal történő lefegyverzés eseteire nem kitérve) kardra ráfogással (fegyverelvétel), kardra ütéssel, kardra taposással, kardot tartó kéz megfeszítésével-csavarásával (melynek következtében kényszerül elengedni kardját a vívó), ill. ezek kombinációjával. Azonban egy fegyverét már taktikai okból elvesztett (letevő) vívó csak akkor élhet a lefegyverzés fegyverével, ha a **6.2.3. pontban** már ismertetett **két érintés elvét** teljesíti – mivel ezen elv alól csak a földre vitel akciója képez kivételt. Természetesen viszont-lefegyverzésről soha nem lehet szó, hiszen ha valakit már lefegyvereztek (tudatos akció), akkor ellenfele ezért már pontot érdemel, s így az ő akciója már nem figyelembe veendő. **(Ld. még 14.1. pont: az első találat sportelve.)** Ha együttes fegyvervesztés lép fel, s nem megítélhető, melyik volt szándékolt s melyik taktikai célzatú, akkor az első pontig tovább folyhat²² a közdelem.²³

²² A feltételes mód azt jelzi, hogy ez csak abban az esetben lesz így, ha egyik bíró sem látott/ítél egyértelmű pontot akcióért, s így bírói „Állj!” nem szakítja meg a küzdelmet.

²³ Általában földre vitel, vagy fegyver visszaszerzése utáni kardtalálat.

13.4 A kontrollált pusztakezes fejütés opcionális szabálya – 1 pontot érő találat²⁴

Kizárólag kisebb versenyeken – vagyis országos bajnokságon és selejtezőkön semmiképp sem – nyílik lehetőség arra, hogy az adott versenykiírás alkalmazza az alábbi szabályt. Eszerint a kézzel fejre mért kontrollált ütés 1 pontot érő találat – de csak ha a vívó egyebekben megfelel a két érintés (avagy kardérintés) elvének. (Vagyis a vívónak a másik kezével a saját, vagy az ellenfele kardjának valamely részét kell érintenie találat közben. Nem elég az sem, ha másik kezével csak az ellenfél testét fogja, érinti!) Ha pld. a zöld talált, a jegyzőkönyvbe a megfelelő rubrikába ez kerül: ZP1=zöld pusztakéz 1 (és nem csak az, hogy Z1). Fontos, hogy az ütést nem lehet ököllel vagy könyökkel kivitelezni – a könyöktetés teljesen tiltott, az ökölütést pedig nyitott tenyérrel kell imitálni. A találat nem lehet túl erős (az mindenképpen büntetéssel jár), de csak akkor adható meg, ha a bíró megítélése szerint olyan szituációban született, ahol egy valódi erővel bíró ütés is elhelyezhető lett volna. Fontos tisztázni, hogy ilyen ütés után-ütésként is elhelyezhető. Jelzését és bíró jelmondatát ld. a **12.11. pontban**.

Azon kisebb versenyeken, ahol ez a szabály él, ott a testre és lábra mért rúgások kivitelezése – bár pontot ekkor sem érnek, de taktikai okokból alkalmazhatóak - is engedélyezett lehet továbbá az alábbi kivételekkel: a fejrúgás, a térdre irányuló toló rúgás, és a felsőtestre irányuló térdelés ezen versenyeken is tiltott.

²⁴ A későbbiekben ez a szabály már csak a **18.5. pontban** lesz szerepeltetve.

14. KÜLÖNÖSEN FONTOS ALAPELVEK, SZABÁLYOK

ÖSSZEFOGLALÓAN

14.1. Kötelező alapelvek

- **A folyamatosság elve (ad 5.1.):** Amíg nincs "Állj" vezényszó, addig megy a harc! Vagyis a bokszból kölcsönözve: "Protect yourself at all times!"

- **A két érintés elve (ad 6.2.3.):** Az érvényes találat feltétele, hogy a támadó vagy: (a) mindkét kezével fogja a saját kardját (egyik kézzel akár saját pengéjét); vagy (b) egyik kezével a sajátját, másikkal az ellenfél kardját; vagy (c) egyik kezével saját kardját fogja, másik kezével az ellenfél testét szorítja le. Ellenkező esetben – a földre viteltől eltekintve – nem lehet érvényes találatot szerezni!

A szándékoltság elve (ad 6.2.1.): Csak akkor érvényes a kardtalálat, ha az nem egy gyenge, véletlen lecsúszó ütésből született meg. Hanem az vagy tudatos ütés, szúrás (legalább kardhajlás látszik), vágás következménye, vagy ha az akció nem is egyértelműen megítélhetően tudatos, de akkor is mindenképp túlmutat egy egyszerű (vívói vagy fegyver-) tehetetlenségből fakadó lecsúszó-odaütődő védőfelszereléshez koccanáson.

A védőfelszerelés nullázásának elve (ad 6.2.2.): azok a találatok nem érnek, melyek a modern védőfelszerelést ugyan elérik, súrolják, de a bíró megítélése szerint ha a védőfelszerelés nem lenne ott, akkor az nem érné el és sebezne meg a vívót. Azaz nem okozna legalább vérző sebet. (A képzeletbeli seb súlyosságának megítélése azonban már nem a bírók feladata.)

- **A pontozóbírói segítség (szubszidiaritás) elve (ad 12.9.):** Tekintetbe véve, hogy a 3 bíró a teljes pástot belátja, ugyanakkor a 120 fokos eltérésből fakadóan igen gyakran fordulhat elő olyan eset, hogy valamely bíró nem lát megfelelően már csak fizikai okokból sem egy asszót (pld. vele vonalban álló vívók), így a PB-ket ki kell képezni arra, hogy csak akkor jelezzenek találatot, ha jó eséllyel valóban biztosan meg tudják azt ítélni. Ellenkező esetben a VB döntésképeségét, a reális eredmény létrejöttét gátolják, ha mindenképp ítélni akarnak. (Vagyis nem szégyen „nem tudom megítélni” ítéletet hozni, „Vak!”-ot mondani egy PB-nek.)

- **Erős vezetőbírói elv (ad 5.1, 12.1.):** A végső döntés, értékelés meghozatala minden asszó végén a VB joga és felelőssége. Egyes kivételes esetektől (szabálytalanságok, leléptetés, és első körös döntésképtelenség) eltekintve nem kötelessége a PB-kkel konzultálni,

vagy ha biztosan látta az asszót, ítéletüket figyelembe venni. **Ugyanakkor a VB a PB-kkel ellentétben kifejezetten ösztönözve van arra, hogy lehetőség szerint elkerülje a „nem tudom megítélni” végső ítéletet.** („Nincs döntés!” bírói mondat.) Épp ezért áll rendelkezésére a PB-k mint asszisztensek segítsége (ha ő nem látta volna jól az asszót vagy bizonytalan), akiknek jelzése, és a velük való szöveges konzultáció lehetősége a VB számára adott. Ugyanakkor, bár a VB bármikor szabadon kérhet konzultációt bírótársaitól (nem csak szabálytalanságok esetén), ezt csak kivételesen indokolt esetekben javallt megtennie, az asszó folyamatosságának fenntartása végett, a bírói tévedhetőség alábbi elvét is figyelembe véve.

- **A bírói tévedhetőség elve (ad 9.3.2.):** A bírói tévedés célzott képzéssel, szabálytanítással, gyakoroltatással, rutinnal csökkentendő, de teljesen ki nem szűrhető. A később bevezetni tervezett videó bíró (melyet a teljes verseny alatt meghatározott számban bármely fél vívóképviselője kikérhetne – **ld. 16. pont**) sem küszöböli ezt ki! Ezt tisztán kell látni és szembenézni vele. Épp ezért nem lehet alapja óvásnak egy adott ítéletben hozott tévedés (a ritkán alkalmazott videó bírót nem számítva).

- **Korlátozott historizmus elve (részleteit ld. már az 5.1. ill. 6.1. pontokban):** Nem a valamikori párbajok (anno is létező) historikus szimulációját akarjuk továbbszimulálni (szub-szimuláció), hanem a historikus párbajokat magukat. Az időbeni és kulturális távolság, továbbá a veszélyesség okán azonban szükségszerű kompromisszumokkal – ezzel tisztában kell lenni!²⁵ Manapság sokkalta veszélytelenebb lehet a szimuláció maga is mint anno, így sok esetben a historikus szimuláció gyakorlatai nem lesznek relevánsak egy modern sportban (pld. lappal támadás). Más esetben viszont még fokozottabb óvatosság szükséges - mert ma már nem elfogadható, ha egy sportoló állandó sérüléseknek vagy épp életveszélynek legyen kitéve azért, mert egy sportot - adott esetben a hosszúkardvívást - gyakorol.

Ezen elv részét képezi az is, hogy a vívókat – mintegy hagyománytiszteletből – az MHS arra ösztönzi, hogy ismerjék meg az európai vívóhagyományt. (Ez a felkészítő egyesületek, ill. az edzők feladata elsősorban.) Ezen ösztönzés egyik versenyeken s alkalmazott formája, hogy elvárjuk a vívóktól, hogy valamely historikus hosszúkard-alapállásból (mindegy mely iskolából származó) induljanak, vagyis ezt vegyék fel „Felkészül!” vezényszó alatt. (Továbbá hogy tisztelegjenek egymásnak karddal az asszó kezdete előtt és a végekor.) De hogy aztán mit csinálnak a szabályok adta kereteken belül, az már a sport modern jellegére tekintettel rájuk van bízva.

²⁵ Nem akarunk könyörtelen pszichopátákat meg gyilkosokat sem nevelni – akkor sem, ha voltak anno könyörtelen, durva, pszichopata vívómesterek is.

- **Bírói „Állj!” elve (ad 10.2; ill. 5.1; 12.1.):** Mint az már ismertetésre került az után-ütés résznél, ha bármely bíró „Állj!”-t kiáltott, akkor a 3 bíró egyikének sincs joga az ez után született találatot figyelembe venni! (És minden bírónak azonmód fel kell vennie ezt a zászlójelzést.) Még akkor sem, ha az egyébként megítélése szerint még időben indított, csak későn talált, s valóban befolyásolta volna az asszó kimenetelét egy valós harci szituációban. Ez az elv tehát nemcsak az után-ütésnél érvényes, hanem általános sportelv.

- **Az első találat sportelve:** Hasonlóan a **Bírói „Állj!” elvében foglaltakhoz**, az első érvényes, pontértékű találat után született bármely találat már nem számít – leszámítva az után-ütés speciális esetét. Még akkor sem, ha a bírói „Állj!” a bírók hibájából késve érkezik, s így a pontértékű (több tempós) ellentechnika esetleg végrehajtásra is kerül. Egy valós párbaj-szituációban ez természetesen nem így lenne, de a modern sport pontozási elvárásai ezt szükségessé teszik. Ez lényegében a korlátozott historizmus elvében már jelzett kompromisszumok egyike.

- **A sport-szerűség elve:** A vívóknak minőségileg a lehetőség szerint azonos felszerelésekben kell összemérniük tudásukat. Erre szolgál a jelen szabályzat mellékletét képező, évente felülvizsgált, pontos tőrészeket tartalmazó felszerelésstandard, mely szigorúan szabályozza a vívók fegyverével és védőfelszereléseivel szemben támasztott követelményeket. Ellenkező esetben az asszó (párbaj) nem egyenlő esélyekkel történne, a fair play, a sportszerűség szellemének megfelelően. (Ekvivalens felszerelések.)

- **Vezetőbíró figyelembevételi irányelve (ad 6.3.3., 6.3.7., 12.9.):** Ha a VB az adott akciót nem látta egyértelműen, és a két PB egyértelműen ugyanazt pontozza, vagy legalább egy irányban pontoz (pld. az egyik fej találatot, a másik testtalálatot jelez, de mindkettő ugyanazon vívó javára), akkor a VB-nek javasolt nem „nem megítélhető találatot” ítélnie, hanem hallgatnia PB-i tanácsára. Ha csak egy irányban pontozásról van szó, akkor az alacsonyabb pontszámot szem előtt tartva. Ez természetesen nem áll fenn abban az esetben, ha a VB éppen azért ítél „Nincs döntés!”-t, mert ő a PB-i ítéletével ellentétes találatot látott. (S nem szeretne téves pontozást alkalmazni.)

- **A végeredmény sérthetetlenségének elve (ad 9.3.2.):** Amikor a Vezetőbíró kihirdeti a végleges eredményt, az esetleges óvások megtárgyalása után (ld. 16. pont) az eredményt senki, semmilyen indokkal nem módosíthatja.

14.2. Olyan opcionális elvek, melyek kizárólag kisebb versenyeken, kupákon alkalmazhatóak, országos bajnokságon vagy selejtezőkön nem.

- **Realitás elv:** Ha a bírók megítélése szerint az első valós találat egy valódi, páncél nélküli harcban olyan sebesülést okozott volna, mely jó eséllyel lehetetlenné tenné az után-ütő - jelen sport védőfelszerelése és fegyver-szimulátorai mellett azonban mégiscsak kivitelezett – viszonttámadását, akkor azt jogukban áll és kötelességük is a bírónak nem figyelembe venni!

- **A megfelelő erő elve:** Csak akkor érvényes a találat, ha az megfelelő erejű lehetne valódi sérülés okozásához karddal.

A versenyeken alkalmazható, egymással kombinálható opcionális szabályokat ld. a **18. pontban** összegyűjtve.

15. A TELJES ASSZÓ MENETÉNEK ÁTTEKINTÉSE, **ISMÉTLÉSKÉNT**

15.1. Előkészületek

A bírók (VB, PB1, PB2) és az asszisztencia (minimum TI, JKV, esetleg a plusz az asszósegéd) elfoglalják a helyüket. A VB pástra szólítja a két versenyzőt, és ellenőrzi felszerelésüket. Felkéri kísérőiket (vívónként egy fő vívóképviselő, ő intézi az esetleges óvásokat is később) a szalagok felkötésére - térdre vagy a karra. De elégséges az is, ha csak az egyik vívó visel szalagot. Ezután a vívók elfoglalják helyüket a vívópáston jelzősínük szerint előre kijelölt helyükön – lásd ehhez a **2. pontban** ismertetett részletes ábrát.

A JKV – aki a TI-vel együtt, egy asztalnál, a VB-hez képest átellenben, a pást túloldalán foglal helyet - az **5.1. pontban** tisztázott adatokat jegyzi fel a jegyzőkönyv 1. oldalára. Majd az asszó egyéb eseményeit (ld. a jegyzőkönyvmintát az **I. mellékletben**), és megtörténtük idejét a további oldalakra.

15.2. Az asszó kezdete és folyamata

Az időmérő lehetőség szerint egy egész perc előtt 5 másodperccel jelzi a VB-nek, hogy indulhat az asszó. Az asszó a VB „Felkészül... Össze!” vezényszavaira (és indító jelzéseire – **ad 12.1.**) indul. Ekkor a TI elindítja a relatív időmérést (bármely bíró „Állj!” vezényszavára és zászlójelére megáll az asszó, de az időmérés nem), a JKV pedig feljegyzi a pontos asszókezdetet. Minden összecsapás egy historikus alapállásból indul. Az asszó alapesetben 3-5 percig folyik (egyenestől kiesés esetén hosszabbítás történik az első érvényes találatig – ld. erről a **8.3. és a 11.3.2. pontokat**). Ha bármely bíró szabályos pontértékű akciót vagy szabálytalanságot lát, vagy más okból – pld. veszélyes szituáció, kardtörés, stb. – indokoltnak tartja az asszó leállítását, „Állj!”-t kiált, és zászlóval is jelzi ezt (mindkét zászló fej felé emelve, kinyújtott karral - ezt a jelzést bírótársai is követik). Bármely bíró ezen utasítására leáll az asszó. Ekkor a bírók pontoznak. (A VB végignézi-hallgatja - zászlójelzést és bírói mondatokat ld. **V. mellékletben** - előbb a bal kezén álló első PB, majd a jobb keze felől álló második PB ítéletét, majd meghozza végítéletét.)

A végítéletet minden esetben a VB hirdeti ki – ld. erről az **5., 12., 14.1. pontokat**. A TI már az első „Állj!” elhangzásakor ill. bemutatásakor bemondja a relatív időt a JKV-nak (az időmérés a bírói procedúra alatt sem áll le, ezért beszélünk bruttó időmérésről), aki ezt - a

bírói procedúra után hamarosan megszülető VB-i végítélettel együtt - rögzíti a jegyzőkönyvbe. (De indokolt esetben egyéb megjegyzéseket is tehet a jegyzőkönyvbe.) A TI kiforgatja az eredményt a táblán. (A VB ha ebben hibát észlel, ezt jelzi.) Az asszó a VB újbóli „Felkészül... Össze!” vezényszavára indul. Ez a „körfolyamat” egészen a győztes kihirdetéséig, vagyis az asszó végéig ismétlődik. A kiegészítő videó bíraskodás szabályait ld. a **16. pontban** részletezve.

15.3. Az asszó vége, eredményhirdetés

A bruttó vívóidő után az asszónak vége, az adott állás szerint hirdettetik ki a győztes. (A hosszabbításról lásd a szabályzat **7., és 8.3. pontjait.**) Ha a vívóidő lejárt előtt az egyik fél pontja 0 alá csökken, ő a vesztes. Ha az egyik fél eléri az 5 pontot, akkor ő a győztes. Ha vívóidő lejárt előtt SZ számú együttes találat születik (vagy más okból a vívók együttes leléptetésre kerülnek), az asszó eredménytelenül zárul – kivételeket és részleteket ld. a **11. pontban** összegezve, az együttes találatoknál.

A találat számláló feladata minden akció végítélete után a tábla forgatásán előtt (mely az együttesek számát is mutatja) az aktuális relatív idő bemondása is a JKV-nek (az első „Állj!”-t követően). *„Az időmérőnek lehetősége van arra is, hogy – ha erre számára megfelelő eszköz adott, és ezt a versenykiírás tartalmazza - jelezze a vívóknak hanggal (kis csengő vagy egyéb nem zavaró, de egyértelmű hang), mikor már csak fél perc van hátra az asszóidőből.”* Ha a VB leállítatja a relatív időmérést, akkor is ő kezeli ezt technikailag.

Az asszó végén a VB eredményt hirdet a következőképpen (ld. **12.12. pont**): a VB a nyertes vívóra mutat annak zászlajával, a másik zászlót háta mögé rejti, és azt mondja: „Nyert a Zöld/Fehér vívó, eredmény:...”. Majd a zászlót a feje felé emeli.

Óvást az asszó végeredménye, vagy az asszó lefolyásának szabálytalansága vonatkozásában az adott versenyző hivatalos képviselője nyújthat be - asszó alatt a JKV-nak, vagy legfeljebb az asszó végítéletét követően rövid időn belül ha ezt egyértelműen jelzi - még mielőtt a bírók, a vívók és az asszisztencia elhagynák a pástot. (Az óvás nem irányulhat találat téves megítélésére – erre a **16. pontban** részletezett videó bíró igénybevétele ad lehetőséget – hanem az asszó lefolytatásának valamilyen szabálytalanságára mutathat csak rá.) Ez minden esetben bekerül a jegyzőkönyvbe. Óvás esetén annak elbírálása pár percen belül meg kell történnjen – a procedúra részletes szabályait ld. a **16. pontban**. Fontos alapelv, hogy amikor a vezetőbíró kihirdeti a végleges eredményt az esetleges óvások megtárgyalása után, azt senki semmilyen indokkal nem módosíthatja. (**Ad. 9.3.2., 12.15., 14.1. pontok.**)

16. ÓVÁSOK

16.1. Az óvás benyújtásáról

Óvást kizárólag a vívót pástra kísérő és őt reprezentáló vívóképviselő (**ld. az 1. pontban**) nyújthat be, írásban. Szóbeli reklamációra, óvásra lehetőség nincs, sőt a vívóképviselőt a VB szóbeli reklamálásért, bekiabálásért figyelmeztetheti, és ki is küldheti a teremből, a reklamálás hangvételeitől és esetleges ismétlődő mivoltától függően. (**Ld. 12.15. pont.**)

Óvást az asszó végeredménye, vagy az asszó lefolyásának szabálytalansága vonatkozásában lehet benyújtani. Adott akcióítélet a **14.1. pontban** ismertetett bírói tévedhetőség elvének megfelelően nem óvható! Ha asszó közbeni vélt vagy valós szabálytalanságról van szó, azt a **VI. mellékletben** szereplő óvási lapot kitöltve a JKV-nek lehetőség szerint már asszó közben át kell adnia a vívóképviselőnek. Ez esetben a JKV a végítélet kihirdetése előtt azt a VB-nek jelzi. Óvási lap kitöltésére és átadására azonban a végeredmény kihirdetése után is nyílik lehetőség, ha ezt a vívóképviselő azonnal a kihirdetés után jelzi a VB-nek és a JKV-nek egyértelműen. Ez esetben max. 2 perce van még arra a vívóképviselőnek, hogy óvását írásban átadja a VB-nek. Az óvások megtárgyalásáig a vívók, képviselőik, a bírók és az asszisztencia kivételes (vis major) esetektől eltekintve nem hagyhatják el a pástot, az óvásról ugyanis ott helyben dönteni kell.

Az óvási lapon szerepel: a vívófelek neve; a vívóképviselő neve, és hogy melyik felet képviseli a képviselő; a rendezvény helye és ideje; valamint pár mondatban az óvás tárgya, melyben ha konkrét cselekmény (és nem körülmény) megóvásáról van szó, akkor a cselekmény időbeni megésésének egyértelmű beazonosításáról is gondoskodnia kell a vívóképviselőnek.

16.2. Az óvás lehetséges tárgyai

Fontos alapelv, hogy csak az írásban szereplő körülmény lehet a vizsgálat tárgya! Az óvás mindig valamilyen konkrét, jól körülhatárolható tárgyra kell irányuljon. Óvás tárgyát alapvetően az alábbi dolgok képezhetik:

(a) Az asszisztencia hibái (pld. téves pontösszegzés s így téves végeredmény kihirdetése; vagy épp téves időmérés, stb.).

(b) Szabálytalan bírói tevékenység (pld. konzultáció nélküli leléptetés; vagy bármely, az adott versenykiírás szabályaitól való vétlen vagy szándékos eltérés; kivételes esetben bírói részlelhajlás).

(c) Az asszó objektív körülményeinek szabálytalansága (pld. nem ellenőrzött, vagy nem megfelelő felszerelések s így sportszerűtlen vagy veszélyes harc; vagy szabálytalan vívópást-méret, stb.).

16.3. Az óvás kivizsgálása és lehetséges elbírálása

16.3.1. Az óvásról döntő személyek köre

Az óvásról már nem a VB dönt egy személyben, hanem alapesetben a 3 fős bírói kar, melyben ekkor már minden főnek egy szavazati joga van. A döntéshozatal alapját minden esetben a jelen szabályzatban lefektetettek, ill. az adott versenykiírás szövege képezi. A döntéshozatal során a jegyzőkönyv bejegyzéseinek áttekintése és az asszisztencia véleményének kikérése lehetséges. Amennyiben valamely bíró munkája, avagy egy konkrét döntése ellen szól az óvás (**ad 16.2.b.**), úgy az érintett bíró nem vehet részt a döntéshozatalban, de a kérdés megtárgyalásában igen. Ez esetben őt az asszisztencia valamely kijelölt, felkért tagja helyettesíti (alapban a JKV, akadályoztatása esetén a TI). Amennyiben a teljes bírói kar munkáját érinti kritika, akkor érdemi döntéshozatal – a visszaélések elkerülése végett – nem lehetséges az óvás nem konkrétsága miatt, s így az óvás eleve elutasításra kerül!

Amennyiben az asszisztencia hibájára mutat rá az óvás (**ad 16.2.a.**), vagy az asszó objektív körülményeinek szabálytalanságára (**ad 16.2.c.**), úgy a teljes bírói kar részt vesz a döntéshozatalban. Az előbbi esetben az asszisztencia személyeinek meghallgatása kötelező.

Minden esetben többségi döntésnek kell születnie a bírók között az óvás pozitív elbírálásához. Amennyiben szavazategyenlőség alakul ki a bírói karban az óvás tárgyát illetően, vagy a többség eleve nem tartja indokoltnak az óvást, úgy az óvás elutasításra kerül. Szavazategyenlőség esetén ugyan elvben joga van a VB-nek a versenyszervező vagy az asszisztencia segítségét kérni az elbírálásban, de ezzel az óvások gyors rendezése okán csak kivételes és indokolt esetekben javasolt élnie. (Elsősorban **ad 16.2.c.**)

Óvás esetén annak elbírálása pár percen belül meg kell történjen. Annak végeredményét írásba kell foglalni, és a jegyzőkönyvhöz csatolni! Fontos alapelv, hogy amikor a vezetőbíró kihirdeti a végleges eredményt az óvások megtárgyalása után, azt senki semmilyen indokkal nem módosíthatja.

16.3.2. A pozitívan elbírált óvás lehetséges következményei

Amennyiben a bírói kar az előző pontban foglaltak szerint az óvást jogosnak ítélte (pozitív elbírálás), akkor háromféle ítéletet hozhat. Ezek:

(a) Az óvás ugyan jogos, de a megóvott tényező nem befolyásolta jelentősen az asszó végkimenetelét. Így az eredeti eredmény kerül kihirdetésre.

(b) Az óvásban említett konkrét tény befolyásolta - vagy befolyásolhatta - az asszó végeredményét, de ez az objektív körülmény utólag orvosolható. Ez esetben ezen objektív körülmény orvoslásáról dönthet az óvást elbíráló testület. (Pld. ha nem állt le az időmérés az időmérés VB-i leállításának elrendelésekor, akkor az óra visszaállítódik az asszóból kiesett időt pótlendő. Vagy ha a TI tévesen forgatta ki az eredményt egy konkrét akcióítéletkor, s ez - akár a jegyzőkönyv visszanezésével - bizonyítható, akkor ez is kijavítandó.)

(c) Az óvásban említett konkrét tény ugyan jelentősen befolyásolta az asszó végeredményét, de az asszó teljes megismétlése nem indokolt. Ez esetben a **8.3.**, ill. **11.2.2. pontokban**, más kontextusban már ismertetett **hirtelen halál szabálya** léptethető életbe. Vagyis az első érvényes találatot elérő nyer. Ekkor azonban az együttesek már 0 pontot érnek, és nem alkalmazható a felsőbb sebzés szabálya (**ad 11.2.3.**) sem.

(d) Az óvásban említett konkrét tény jelentősen befolyásolta az asszó végeredményét. Így az asszó teljes megismétlése indokolt.

16.3.3. Az óvási döntés sérthetetlenségéről

Amennyiben az óvás tárgyában döntés született, azt tovább óvni már nem lehet.

16.4. Videó bíráskodás

A videó bíráskodás alkalmazása minden esetben opcionálisan választható lehetőség a szervezők részéről. Érdemben csak akkor alkalmazható, ha az adott versenykiírás már eleve tartalmazza igénybevételenek lehetőségét, s a versenyszervező elégségesen gondoskodik a technikai feltételek biztosításáról. Ez esetben asszónként legfeljebb egy alkalommal kérheti alkalmazását mindkét vívófél – de javasolt, hogy a versenykiírás már csak a dobogós helyezésekért folyó asszóban engedélyezze alkalmazását. Vagyis a videó bíró a **14.1.**

pontban ismertetett bírói tévedhetőség elvének teljes kiküszöbölésére nem vállalkozhat, a célja sem ez! (Még akkor sem, ha esetleg több kamera is fel van állítva.)

A videó bíró kikérése csakis egy adott akció bírói ítéletének felülvizsgálatát segíti. A videó bírót a vívóképviselő jogosult kikérni, ha ezt időben – új akció indítása előtt - jelzi a VB-nek, egyből az akció végítéletét követően, egy kis babzsák pástra dobásával. Ez esetben az asszót a VB leállítja, s konzultációra hívja bírótársait. Ilyenkor a relatív időmérés is leáll – s csak akkor indul újra, ha a VB újra ítéletet hirdet a konkrét akció vonatkozásában.

A videofelvételt a 3 fős bírói kar együtt tekinti meg, s rövid konzultációt követően egyszerű szavazattöbbséggel dönt, mi legyen az akció helyes ítélete.

(a) Ha mindhárom bíró teljesen mást ítél a videó megtekintése után a konzultáció ellenére is, akkor az asszó nem megítélhető. Ez kerül a jegyzőkönyvbe.

(b) Ha két bíró egyazon ítéletet lát indokoltnak, úgy a szavazattöbbség fennáll, és ez az eredmény kerül kihirdetésre.

(c) Ha két bíró a harmadikkal szemben ugyan nem ugyanazt ítéli, de ugyanazon vívó felé ítél, akkor a kisebb pontértékű vagy horderejű döntés lép életbe. Vagyis ha például az egyik bíró a zöld vívónak egy pontot, a másik a zöld vívónak két pontot ítélne (a harmadik pedig valami teljesen mást), akkor egy pont minimum jár a zöld vívónak. Vagy ha az egyik büntetést lát indokoltnak, a másik leléptetést egyazon vívó vonatkozásában (a harmadik pedig nem ért egyet velük), akkor minimum 1 pontos büntetés jár az adott vívónak.

17.

NEMZETKÖZI TORNÁK FORMANYELVE

Magyar versenyeken, ahol csak magyar indulók vannak, a bírói terminusok is magyarok – **ld. 12. pont ill. V. melléklet.** Nemzetközi tornákon az érhetőség végett a bírói terminusok azonban – legalábbis egyelőre - angolul használandóak.

17.1. A főbb magyar bírói terminusok angol megfelelői²⁶

„Felkészül!” – „*Get ready!*”

„Össze!” – „*Fight!*”

„Állj!” – „*Stop!*”

„Zöld/Fehér szabálytalan, -1 pont!” – „*One score penalty for (the) Green/White (fencer)!*”

„Sportszerűtlen viselkedésért / szabálytalanságért / reklamációért.” - „*For unsporting behavior / for ruleless (prohibited) action / for excessive complaining.*”

„Zöld/Fehér (vívó) leléptetve!” – „*The Green/White (fencer) is disqualified!*”

„Ismételt szabálytalanságért.” – „*For multiple infringements.*”

„Kiegészítő büntetés.” (**Ad 9.3.1.**) – „*Supplemental penalty.*”

„Konzultáció!” – „*Consultation!*”

„Együttes!” – „*Double!*”

„Után-ütés!” – „*After-blow!*”

„Hosszabbítás!” – „*Extra time!*”

„Szünet, időmérés leállítása!” – „*Break!*” (VB mondhatja TI-nek indokolt esetben.)

„Semmi, 0 pont!” – „*No score!*”

„Zöld/Fehér 1 pont!” – „*One (score) for (the) Green/White (fencer)!*”

„Zöld/Fehér 1 pont, kiszorításért!” – „*One (score) for (the) Green/White (fencer), for push-out!*”

„Zöld/Fehér 1 pont, (pusztakezes) ütésért!” (Opcionális, **ld. 12.11., 13.4., ill. 18.5.**) – „*One (score) for (the) Green/White (fencer), for controlled head-strike!*”

„Zöld/Fehér 2 pont!” – „*Two (score) for (the) Green/White (fencer)!*”

„Zöld/Fehér 2 pont, földre viteléért!” – „*Two (score) for (the) Green/White (fencer), for forcing to ground.*”

²⁶ Jelen pontban a zárójelnek potenciális rövidítéseket jelölnek az angol bírói terminusokban.

„Zöld/Fehér 2 pont, lefegyverzésért!” – „*Two (score) for (the) Green/White (fencer), disarmament.*”

„Vak!” (PB mondhatja.) – „*I’m blind!*”

„Nincs döntés!” (VB mondhatja.) – „*No decision!*”

VB eredményhirdetési példamondat: „Nyert a Fehér vívó, végeredmény: 4:3”. – „*The winner is the White (fencer), the scores are four - three.*”

17.2. Egyéb fontos terminusok

Óvás. – *Remonstration.*

Videó bíró. – *Video Judge.*

„Hosszabbítás!” – „*Extra time!*”

Hirtelen halál szabálya. – *Rule of „first hit wins”.*

Felsőbb sebzés szabálya. – *Rule of „score for higher hit/blow”.*

Együttes nulla szabálya. – *Rule of „all double is nothing”.*

A TI egy példamondata - minden ítélet után hasonlóan kell bemondania az eredményt jól hallhatóan a JKV-nek és a VB-nek a VB végítéletét követően. „Az eredmény Zöld:Fehér, 4:3, 2. együttes.” – „*Four for Green, three for White, second Double.*”

A vívóképviseelő figyelmeztetése. (Ad 12.15.) – „*The representative of Green/White (fencer) is warned/hinted!*”

A vívóképviseelő kiküldése. (Ad 12.15.) – „*The representative of (the) Green/White (fencer) must go out!*”

17.3. Historikus bírói terminusok és formanyelv alkalmazásának opcionális szabálya

Egyelőre csak kisebb hazai, vagy nemzetközi meghívásos versenyeken lehet alkalmazni (OB-n és rangos nemzetközi tornán nem) az alábbi, Fiore dei Liberi-től²⁷ kölcsönzött itáliai terminusokat – de csak ha ezt a versenykiírás kifejezetten tartalmazza. E terminusok használata mellett szól historikus mivoltuk²⁸, s hogy így a sport saját, rangos nemzetközi formanyelvvel bírhatna. (Hasonlóképpen, miként pld. az olimpiai vívónemek

²⁷ XIV-XV. századi itáliai vívómester. Harckönyve 4 változatban is az utókorra maradt.

²⁸ Feltehetően a középkori magyar királyságban is elsősorban az itáliai és német vívócéhek tudása lehetett ismert.

formanyelve a francia.) Ellene szól azonban e terminusok teljes formanyelvvé való kiegészítésének a terminusok nehezen megtanulhatósága, s hogy ez így vélhetően lassíthatná a sport kezdeti elterjedését. Így a terminusok esetleges szélesebb körű bevezetése és kiegészítése később megvitatandó témája az MHS-nek. Az alábbiakban csak a három fő bírói terminus szerepel. Javasolt, hogy a kisebb hazai versenyeken a VB egyelőre csak ezeket alkalmazhassa (ha erről a versenykiírás kifejezetten rendelkezik) magyar megfelelőik helyett – a többi bírói mondatát változatlanul magyar nyelven fogalmazza meg. Így a közönség és a vívók ugyan továbbra is maradéktalanul követni tudják az asszót, de az alábbi három alapterminus valódi kezdő, kísérletező lépése lehet az új formanyelv bevezetésének, tesztelésének.

„Felkészül!” helyett „*Posta!*”.²⁹

„Össze!” helyett „*Spada!*”.³⁰

„Állj!” helyett „*Alt!*”.³¹

²⁹ A „Posta/Guarda” szó szerinti jelentése: „alapállás” – ez historikus terminus Fiore-től. Itt használati jelentése kb.: „Felkészül”, alappozíciót felvesz. (Direkte nem a mai modern vívóknál alkalmazott francia „En guard”/”En Garde!” terminus tehát.)

³⁰ A „Spada” szó szerint: „Kard”. Itt használati jelentése kb.: „vív, karddal össze”. Szintén historikus terminus Fiorétól. Direkte nem „Scherma”, és nem „En Garde! êtes-vous prêt? Allez!” (mint a modern vívásban).

³¹ Az „Alt(o)!” vagy alternatívája, a „Basta” ugyan nem Fiore terminusok, de a középkori Itáliában már használták. Szó szerinti jelentései: „Elég! Állj!”. Itt jelentése hasonló. Alternatívája még: „Fermi!”.

18. OPCIONÁLIS SZABÁLYOK A SELEJTEZŐKÖN ÉS BAJNOKSÁGOKON KÍVÜLI VERSENYEK SZÍNESEBBÉ TÉTELEHEZ

Ezen opcionális szabályok nem képezik az MHS sport versenyszabályzatának állandó részét. Nagy versenyeken (OB, selejtezők) egyáltalán nem alkalmazhatóak, legfeljebb kisebb kupákon, házi versenyeken – de csak ha erről az adott versenykiírás kifejezetten rendelkezik, hivatkozva jelen nyilvános szabályzat alábbi pontjait. Ezen kupák, kis versenyek egyben a folyamatos újítás, kísérletezés terepeinek is tekinthetők az MHS-en belül. Az alábbiakban az opcionális szabályokat az általános alkalmazásukkal szembeni érvekkel együtt szerepeltetjük. Ismertetve ugyanakkor a mellettük szóló érveket is.

18.1. A lovagias ítélet lehetősége: Ld. részletezve az **5.2. pontban**. E szerint a VB-nak van egyedül joga arra - de csak ha ezt az adott versenykiírás deklarálta megengedi -, hogy kisebb versenyeken (országos bajnokságon vagy egyéb nagyobb versenyen tehát ez nem megengedhető!) – hogy ha ő maga a PB-k ítélete mellett is döntésképtelen, tehát kivételes esetekben – a régi lovagi mentalitás szellemében a vívók becsületére alapozva megkérje a vívókat, hogy röviden foglaljanak állást az adott asszó találata ügyében. (Kézzel jelezve, szerintük ki talált előbb s hol, vagy együttes volt-e, stb.) Ekkor a vívóknak max. 5-5 mp áll rendelkezésükre jelezni kézjelekkel és szóban, szerintük milyen találat esett, s ha indokolt, mely testrészen. Ezután a PB-k újra pontoznak, és a VB is ítéletet hirdet. (Akár fenntarthatja azt is, hogy „nincs ítélet, nem eldönthető”.). Megjegyzendő, hogy a bírókat semmilyen módon nem köti a vívók esetleges véleménye és jelzései, s végítéletet így is mindig a VB hirdet.

Általános használata ellen szól a modern sport követelményeinek egyértelmű előtérbe helyezése, és hogy alkalmazása eleve tisztességes vívókat feltételez. Mellette szólhat azonban a vívók erkölcsi nevelése, és a pontosabb, körültekintőbb ítélethozatal lehetősége.

18.2. A realitás-elv alkalmazása (ad 14.2.): Ezen opció alkalmazásakor – ha ez a versenykiírásban egyértelműen szerepel - a bírók által után-ütésnél figyelembe veendő, hogy egy utólagos, kétségbeesett és egyértelműen gyenge belharcos kard-rányomás (összefüggésben a **18.3. pontban** ismertetett megfelelő erő elvével), vagy egy elszenvedett erőteljes találat utáni irreális ellenütés-indítás nem megadandó - az előbbi értelmetlensége-, az

utóbbi a modellált historikus harcban fellépő sérülés utáni kivitelezhetetlensége okán. Épp ezért ezen esetekben a bírók az első támadó szándékú (és találó) részére ítélnék tiszta találatot. Az utóbbi esetnél a realitás elv értelme tehát, hogy a bírók magukra vállalhatják annak megítélését és mérlegelését minden egyes ítélethozatalban (után-ütési akcióknál), hogy az első valós találat egy valódi, páncél nélküli harcban olyan sebesülést okozott-e volna, mely jó eséllyel lehetetlenné tenné az után-ütő - jelen sport védőfelszerelése és fegyver-szimulátorai mellett azonban mégiscsak kivitelezett – viszonttámadását. Ha szerintük ez az eset áll fenn, akkor a bírónak jogukban áll ezt az után-ütést nem figyelembe venni és nem pontot adni rá (csak az elsőnek találó számára) – de csak ha ezen opcionális szabály alkalmazását a versenykiírás tartalmazza.³²

A szabály általános alkalmazása ellen szól, hogy az ilyen jellegű bírói mérlegelési jogkör sok résztvevőben jogos ellenérzést szülhet (bizonytalansági faktor, mely a modern sportelvárásokkal nehezen összeegyeztethető), ráadásul egyes historikus harci leírások elemzése arra int, hogy sok esetben halálosan sérültek is képesek voltak a harctéren ellenfeleiket magukkal vinni a sírba, s a bírók orvosilag nem kompetensek sebesülések – különösen virtuális sebesülések - súlyosságának megítélésére. Alkalmazása mellett szólhat, hogy realisabb vívásra kényszeríti a küzdő feleket, sok művi akciót kiszűrve. Megjegyzendő, hogy a realitás-elv alkalmazását épp ezért javasolt a megfelelő erő elvének alkalmazásával kombinálni.

18.3. A megfelelő erő elvének alkalmazása (ad 14.2.): Ha jelen elv alkalmazásra kerül a bíráskodásban - vagyis ezt a versenykiírás külön tartalmazza kisebb versenyek esetén - , úgy csak akkor lesz érvényes egy találat, ha az a bírók megítélése szerint megfelelő erejű lehetne valódi sérülés okozásához karddal. Ez a szabály lényegében a **védőfelszerelés nullázásának elvét** (ad. 6.2.2., ill. 14.1.) viszi tovább. Elvi kiindulópontja pedig a realitás elvével (ad 18.2.) azonos. Azonban ez minden akció és találat esetén alkalmazható, nem csak után-ütések esetén – kivéve a szintén opcionális kontrollált pusztakezes fejtalálatot, mely ezután is kontrollált és kis erejű kell legyen, ha az adott versenykiírás egyáltalán engedélyezi (ad 18.5.)

A realitás elv ilyen irányú kiterjesztésével elvben elősegíthető volna, hogy a vívósport a valós harci szituációkat magasabb szinten szimulálja, s így a vívó harckészséget magasabb

³² Vagyis ezen opcionális szabály alkalmazásakor összegezve nem ítéltetik meg után-ütés sem akkor, ha az „Állj!” után született, sem akkor, ha az a bírói mérlegelésre bízott realitás elvet sértené.

szinten fejlessze. Hiszen jelen opcionális szabály alkalmazása indokolatlanná teszi és nem jutalmazza a továbbiakban ponttal az olyan, elenyészően kis erejű találatokat, melyek egy valós párbajban nem befolyásolnák a párbaj kimenetelét. Ily módon a valóban kis „pöckölések” és hasonlóak eredeti harci szerepüknek megfelelően taktikai, és nem perdöntő (azaz pontértékű) érvénnyel bírnának. Általános alkalmazása ellen szó azonban, hogy egy modern sport igényeivel nehezen összeegyeztethető módon, túlzottan tág, szubjektív mérlegelési jogkört ruház a bírókra. Hiszen a találatok valódi eredményességét kell ekkor megítélniük, lényegében a valóságban meg nem esett sebek súlyosságának elbírálására vállalkozva. Ez ráadásul sok – adott esetben jogos - reklamációt is eredményezhet, s kiszámíthatatlanabbá teszi a bíraskodást a vívók szempontjából. De általános alkalmazása ellene szól az is, hogy veszélyesebbé is válhatnak az asszók, több sérülés születhetne; hiszen ez az elv könnyen indokolatlanul fajsúlyos találatok bevitelére ösztönözheti a vívókat, s adott esetben az elv félreértése okán a klubfelkészítés is ennek megfelelően folynak.

18.4. A felsőbb sebzés általános kiterjesztésének opcionális szabálya (ad 11.7.2.):

Szintén csak kisebb versenyeken alkalmazható – amennyiben erről a versenykiírás egyértelműen rendelkezik – az a szabályopció, hogy a bírók minden együttes találat esetén alkalmazzák a felsőbb sebzés szabályát (ad 11.2.3., ill. 11.3.2.) – vagyis nemcsak egyes kieséses és döntős asszókban, hanem az egész verseny során. Ergo ha úgy születik együttes találat, hogy az egyik vívó fejet talál, miközben a másik vívó testet, akkor a fejet találóé az 1 pont. Bírói jelzését ld. 11.5.

A szabály alkalmazásával elkerülhető lenne természetesen az együttes találatok miatti pontlevonásokból következő túlzottan rövid asszók kialakulásának lehetősége. Általános alkalmazása ellen szól azonban, hogy egyértelműen gondtalan, irreális vívásra, és olyan együttes találatokra ösztönzi a vívókat, melyek egy valós vívósituációban a legsúlyosabb hibáknak számítanak (ti. a támadó és belehal az akcióba). Továbbá a technikai képzés ellenében is hathat, ész nélküli előremenetelt („bár eltalálhatnak, de úgys találok minimum én is jó eséllyel, s a védőfelszerelés miatt úgysem sérülök” jogos gondolata), és túlzottan egysíkú, fejeorientált vívást eredményezve.

18.5. A kontrollált pusztakezes fejtetés opcionális szabálya (ad 13.4.)

Kizárólag kisebb versenyeken – vagyis országos bajnokságon és selejtezőkön semmiképp sem – nyílik lehetőség arra, hogy az adott versenykiírás alkalmazza az alábbi

szabályt. Eszerint a kézzel fejre mért kontrollált ütés 1 pontot érő találat – de csak ha a vívó egyebekben megfelel a két érintés (avagy kardérintés) elvének. (Vagyis a vívónak a másik kezével a saját, vagy az ellenfele kardjának valamely részét kell érintenie találat közben. Nem elég az sem, ha másik kezével csak az ellenfél testét fogja, érinti!) Ha pld. a zöld talált, a jegyzőkönyvbe a megfelelő rublikába ez kerül: ZP1=zöld pusztakéz 1 (és nem csak az, hogy Z1). Fontos, hogy az ütést nem lehet ököllel vagy könyökkel kivitelezni – a könyökütés teljesen tiltott, az ökölütést pedig nyitott tenyérrel kell imitálni. A találat nem lehet túl erős (az mindenképpen büntetéssel jár), de csak akkor adható meg, ha a bíró megítélése szerint olyan szituációban született, ahol egy valódi erővel bíró ütés is elhelyezhető lett volna. Fontos tisztázni, hogy ilyen ütés után-ütésként is elhelyezhető. Jelzését és bíró jelmondatát ld. a **12.11. pontban**.

Azon kisebb versenyeken, ahol ez a szabály él, ott a testre és lábra mért rúgások kivitelezése – bár pontot ekkor sem érnek, de taktikai okokból alkalmazhatóak - is engedélyezett lehet továbbá az alábbi kivételekkel: a fejrúgás, a térdre irányuló toló rúgás, és a felsőtestre irányuló térdelés ezen versenyeken is tiltott.

A szabály alkalmazása mellett szól látszólag, hogy így a közelkerülékes szituációkban (kardban birkózás) elvben nő a vívók technikai repertoárja, színesebb lehet a küzdelem. Valójában azonban az ütés alkalmazása a leszorítással és birkózással szemben mindig az egyszerűbb – és valós párbaj-szituációban nem feltétlenül az eredményesebb - út. Ellene szól továbbá veszélyessége, nehezen megítélhetősége (túl nagy a szubjektív bizonytalansági faktor, hogy a bírók jól mérik-e fel a szituációt, mire lett volna képes az ütő ha nem kontrollálja ütését, ill. hogy elégségesen kontrollálta-e). Továbbá az a tény is, hogy a historikus források sem ütés-, sokkal inkább birkózás/leszorítás orientáltak.

18.6.: Az együttes leléptetés kiterjesztésének opcionális szabálya (ad 11.7.1.): Kizárólag kisebb versenyeken alkalmazható – amennyiben erről a versenykiírás egyértelműen rendelkezik – jelen szabályopció, mely szerint egyenes kieséses és döntős szituációkban is együttes leléptetés az eredménye az SZ számú együttes találat kigyúlásának egy adott asszóban. Ha ez döntőben születik pld., akkor nem kerül kiosztásra aranyérem és ezüstérem sem – de a bronzcsata nyertese sem kapja meg az aranyérmet! (Ha tetszik 3 bronzérmes lesz, ha legalább a bronzcsatának van egyértelmű nyertese – mert a vívók egy szinttel visszaestek.) Ezen logika mentén nem éri meg még a döntő résztvevőinek sem együttes találatra menni. (Míg ha SZ számú együttes döntetlent érne, akkor a hátrányban lévő tudatosan játszhatna ennek elérésére.)

A szabály előnye, hogy kétségtelen elrettenti a vívót az együttes találatoktól. Hátránya, hogy a közönségben, a sportolóknak és az esetleges szponzoroknak is rossz érzést kelthet az egyértelmű győztes esetlegesen előálló hiánya.

18.7. Historikus bírói terminusok és formanyelv alkalmazásának opcionális szabálya (ad 17.3.): Ezen opciót indoklással együtt **ld. a 17.3. pontban** részletezve.

18.8. Kevert fegyvernemek alkalmazása

Az átmeneti időszakban lehetőség van arra, hogy egy adott versenykiírás ne két külön fegyvernemben hirdessen versenyt, hanem a selejtezők és a helyosztók külön fegyvernemben kerüljenek megrendezésre. Ennek oka, hogy a vívók kezdetben várható felszerelésbeli hiányosságai így részben csökkenthetőek (pld. műkardos selejtezőn kisebb és olcsóbb a felszerelésigény), másrészt, hogy így a vívók mindkét fegyvernemet kipróbálhatják, megismerhetik anélkül, hogy több naposra kellene szervezni egy versenyt. Hátránya azonban, hogy ilyen megmérettetéseken a vívók, a bírók és az asszisztencia is mindkét fegyvernem szabályaiban otthonosan kell mozogjon.

I. MELLÉKLET

- Jegyzőkönyv-minta –

Közzétett verziószám: v 1.0 (2013.04.18.)

Frissített verziók az MHS weboldaláról letölthetők.

A weboldal jelenlegi címe: <http://hosszukardvivas.atw.hu/>

Magyar Hosszúkardvívó Sportszövetség						
Versenyjegyzőkönyv						
Verseny neve:			Helyszín (cím):			
Fegyvernem:			Dátum:			
Verseny főszervező:			Egyéb:			
Aszisztencia			Versenyzők adatai			
	Név	Egyesület		Név	Egyesület	Csapatnév / egyéni induló
Vezetőbíró:			Első (fehér) vívó:			
Első potozóbíró:			Vívóképviselője:			
Második pontozóbíró:			Második (zöld) vívó:			
Időmérő:			Vívóképviselője:			
Találatszámoló:			Asszó adatai			
Jegyzőkönyvvezető:			Kezdet:	Vége:		
Jegyzőkönyvwhitelesítő:			Végeredmény és megjegyzések, feljegyzendő események (pld. óvás és eredménye):			
Jegyzőkönyvvezető aláírása:			Jegyzőkönyvwhitelesítő aláírása:			
Copyright © Dr. Pávay Tibor, 2013. Jelen dokumentum a készítő, Dr. Pávay Tibor szellemi tulajdona. A Magyar Hosszúkardvívó Sportszövetség charta-szervezetei és tagszervezetei sportversenyeiken szabadon használhatják. Ezen kívül azonban egészének vagy részeinek engedély nélküli reprodukálását, felhasználását a törvény bünteti! © All rights reserved!						

[illegible]

II. MELLÉKLET

- Védőfelszerelés követelmény az átmeneti időszakra –

Közzétett verziószám: v 1.0 (2013.04.18.)

Frissített verziók az MHS weboldaláról letölthetők.

A weboldal jelenlegi címe: <http://hosszukardvivas.atw.hu/>

Védőfelszerelés követelmény műkardos hosszúkardvíváshoz, a Magyar Hosszúkardvívó Sportszövetség sporteseményein, 2013-ban

Kiemelendő, hogy az alábbi standardban szereplő védőfelszerelések elsősorban a maradandó sérülések elkerülését hivatottak biztosítani!

Használatuk mellett is szükséges vívógyakorlások során sportoktatók és sportedzők szakmai felügyelete, ill. a megfelelő egészségügyi állapot megléte (lehetőleg sportorvos által is ellenőrizve, igazolva). Sportversenyeken való induláshoz ezen túl elengedhetetlen a megfelelő vívói felkészültség, tapasztalat megléte; verseny előtt a felelősségvállaló nyilatkozatban foglaltak gondos megfontolása, mérlegelése, elfogadása.

Jelen dokumentumban foglaltak célja az MHS charta-szervezetei, ill. (az MHS jogi bejegyzését követően) tagszervezetei részére a sportesemények, versenyek szervezési feladatainak megkönnyítése. Az egységes, standardizált felszerelés előírások összegzése, biztosítása. Ennek megfelelően jelen dokumentum, ill. frissített verzió a mindenkor érvényes MHS versenyszabályok szerves, kötelező mellékletét képezi. A benne foglaltak betartása nélkül MHS verseny nem szervezhető. **Az aktuális verziószám mindig ellenőrzendő a fejlécben!**

Copyright © Magyar Hosszúkardvívó Sportszövetség, 2013.

Copyright © Dr. Pávay Tibor, 2013.

© All rights reserved!

Jelen dokumentum a készítő, Dr. Pávay Tibor szellemi tulajdona. Folyamatos frissítéséhez azonban a mindenkori MHS tagok nagyban hozzájárulnak. A **Magyar Hosszúkardvívó Sportszövetség** charta-szervezetei és tagszervezetei ennek megfelelően sportversenyeiken szabadon használhatják. Az internetről verseny-felkészülési céllal bárki által szabadon letölthető, de nem terjeszthető. Egészének vagy részeinek engedély nélküli reprodukálását, felhasználását a törvény bünteti!

Az **MHS logo** a chartát alapító szervezetek közös szellemi tulajdona. Konkrét megformálása Waldmann Szabolcs szellemi terméke. A logo kizárólag az MHS hivatalos dokumentumain, elektronikus és nyomtatott kiadványain, termékein alkalmazható! Minden más felhasználás jogi lépést von maga után! **© All rights reserved!**

Jelen dokumentum összeállításakor az átmeneti időszak előírásai érvényesek, új sportról (hosszúkardvívás) lévén szó. A végleges standard előírásai a tervek szerint akkor lépnek életbe, mikor az MHS tagszervezetei, az MHS bírósági bejegyeztetése után úgy ítélik meg, hogy a sport elterjedtsége és a megfelelő vívószám ehhez adott. Ennek várható ideje 2014 vége-2015 eleje.

A végleges standard – mely egyenlőre iránystandard - összeállításának célja, hogy elősegítse a sportolók tudatos felszerelés-vásárlását, felkészülését. Megóvja őket a hosszú távon nem megfelelő eszközök felesleges megvásárlásától. Épp ezért a bizonytalan elemeket ezen standardban külön színnel (kékkel) jelöltük. Hasonlóképpen az átmeneti standardban is külön színnel (pirossal) jeleztük, melyek azok az elemek, melyek biztosan nem felelnek majd meg 1-1,5 év múlva a végleges standard előírásainak, kívánalmainak.

A végleges felszerelés standard célja, hogy egységes megjelenést, biztonságos sportküzdelmet, és egyenlő nyerési-versenyzési esélyeket biztosítson a sportolók számára. Összeállításakor, közzétételekor ezért kerültek hivatkozásra az alapvető biztonság mellett a sportszerűség, a fair play, és az ekvivalencia egymással összefüggő elvei. Ez utóbbi azt jelenti, hogy csak olyan, egymástól valamilyen szinten elérő felszerelések lehetnek engedélyezettek egy sportversenyen, melyek használati értéke egymással közel egyenértékű; s így konkrét vívói alkalmazásuk az esélyegyenlőség sérülése nélkül elvben felcserélhető lenne.

1. Védőfelszerelés követelmény műkardos (nylonos) víváshoz az átmeneti időszakra

A végleges standardba (irányelveit ld. 2. pont) már biztosan nem megfelelő megoldások, modellek pirossal kiemelve!

Az itt javasoltak szigorúan csak az átmeneti időszakra vonatkoznak. A szükséges minimumot igyekeznek behatárolni, sok kompromisszummal. Az összeállításánál kiemelten fontos volt az ártényező és a könnyű beszerezhetőség. A nylonos víváshoz szükséges minimum felszerelések és azok ára tehát a következő:

I. Fejvédelem

Minimum **350N-os átszakadás elleni védelemmel ellátott vívómaszk**. A fej védelme elengedhetetlen. Ennek az ára max. 10.000 Ft, ha használtan veszi az ember. Használtan középára: **6.000 Ft**. Újonnan a PBT-nél 25.500 Ft-ért vásárolható meg. 1600N-os vívómaszk csak javasolt.

II. Fejtájék kiegészítő védelme

II.a. Torokvédelem: Mellre is lenyúló, s így a kulcsfontot is védő nyakvédő (hokis nyakvédő, vagy a PBT ill. az Allstar HEMA specifikus nyakvédői, esetleg esgrima nyakvédő) használata kötelező. A hokis nyakvédő pld. újonnan is kihozható max. **6000 Ft**-ból. A torok védelme kiemelt fontosságú, mert bár a vívómaszk részben védi ezt a területet, egy maszk alá becsúszó kardszúrás a védtelen gégén halálos sérülést is okozhat.

II.b. Tarkóvédelem: Sisakra húzható fekete bőr tarkóvédő egyelőre nem előírás, így **0 Ft**. De használata ezzel együtt erősen javasolt.

III. Testvédelem

Az alábbiakban több átmeneti opció kerül felsorolásra. Az átmeneti időszakban a D-E-F-G pontba tartozó felszerelések mindenképp egyénileg megvizsgálandóak elfogadás előtt az adott verseny bírói testülete által. Ezek a végleges standardba biztosan nem fognak bekerülni.

A. PBT HEMA kabát: 42.000 HUF.

B. Allstar mestervívó kabát: 65.000 Ft.

C. SPES HFG vívókabátok: 50-80.000 Ft.

(Vizsgálat alatt áll, hogy ez utóbbi a végleges standardba jó lesz-e.)

D. Motoros protektor: 15.000 Ft. Nem minden modell megfelelő az átmeneti időszakra sem!

E. Mestervívókabátok (PBT, stb.). Ezek többnyire megfelelőek az átmeneti időszakra, ha a teljes testet védik, s nem csak mellények.

F. Egyéb, teljes-, sportos kinézetű-, fekete testvédelem – pld. hokis mellvédő kombinálása deréknál bélelt fekete felsőkabáttal. Vagy RIOT felszerelések.

G. Gambeson használata nem javasolt, de elterjedtségére tekintettel egyelőre elfogadott. A minimum elvárás a gambesonokkal szemben hogy legalább 4 rétegből álljanak, jól tömöttek legyenek, legalább csípőig leérjenek. Azonban minden egyes gambeson versenyeken egyénileg kerül ellenőrzésre versenyalkalmasság szempontjából a bírói testület által.

IV. Extra felszerelés

A kezdetekben a vívónadrág és a vívózokni felesleges extra: **0 Ft**

V. Térd és könyökvédelem

Megfelelő bármely merev, sportcélra gyártott könyök-és térdvédő szettben: 4.000 Ft bőven elég rá.³³ (Pld. görkoris szettek.)

VI. Vállvédelem

Ezt egy **motoros vállprotektorral**³⁴ meg lehet oldani házi barkács módon, a vívókabátra vagy a testvédelem alá való rögzítéssel. Ez max. **3.000 FT**. De pld. a PBT HEMA kabátjában és az Allstar kabátban ez a rész eleve megoldott, és nem jár plusz költséggel!

³³ Pld.: <http://www.olcso.hu/arak/g%C3%B6rkorcsolya%20v%C3%A9d%C5%91szett>

1.500Ft-ért

egy

de láss még olcsóbban,

szettet:

http://www.sportszert.hu/detail/Korcsolya/Gorkorcsolya_kiegeszitok/Gorkorcsolya_vedofelszerelés/Yashima_Profi_ve_doszett)

³⁴ Pld.: http://www.imet.hu/index.php?content=termekek&content2=termekek_listaz&szint1=++++++PROTEKTORO&szint2=V%C3%A1llprotektor

VII. Lágyszuszpenzorok, ágyék védelme

Elég a boksztól alkalmas szuszpenzor is, így ára **2.500 Ft**³⁵

De javasolt hokis játékos szuszpenzor beszerzése, mert jobban véd (környező részeket is). A lágyszuszpenzor védelme igen fontos, mert erre nem lehet edzeni – ha odaütnek, az bizony fáj és súlyos sérülést okozhat. Ezt a tesztívások is visszaigazolták már sajnos!

VIII. Kézfej védelme

Az elvárás a (a) **lacrosse** vagy a (b) **jégkorong-játékos** vagy az (c) **escrima kesztyű** beszerzése. A legelső (és legjobb) megoldás, a lacrosse kesztyű már **15.000 Ft**-ból kijöhet. Nylonnál azért nem adunk meg ehhez típusfelsorolást, mert kevésbé szükséges. **A jégkorongban nehezebb a vívás, de az ára az előző kb. fele (8-10e Ft)!** **A különféle escrima kesztyűk védelmi értéke és mozgékonyasága is korlátozott, viszont szintén olcsók.** Javasolt tehát alapban a lacrosse kesztyű beszerzése!³⁶ **A jégkorongos és escrima kesztyűk (b-c) a végleges standardban már nem lesznek elfogadottak.** A lacrosse kesztyűhöz javasolt lehet extra hüvelykujjvédő beszerzése³⁷, vagy egyéb kiegészítő védelem házi kialakítása. Plusz bőr és műanyag rátét megengedett (sőt javasolt), de fém rátét használata tiltott!

Megjegyzés: Nylonkardos harcnál is lehetőség van az átmeneti időszakban az új **Absolute Force-os HEMA kesztyűk** és a vele kompatibilis két vagy háromujjas **Ensifer kesztyűk** használatára. Ezek védelmi értéke azonban már szinte túlzott nylonos harchoz.³⁸ Ekvivalencia hiány miatt pedig várható, hogy ezek sem lesznek a végleges nylon felszerelésstandardban elfogadottak – bár ez még nem eldöntött.

Összesen kb.: 50.000 Ft.

Megjegyzés: Ideiglenes kesztyű használatával 40e Ft alá csökkenthető az induló összköltség. Közös használt felszerelések használatával több ember még tovább tudja csökkenteni az árat.

³⁵ http://shop.builder.hu/csoport_list.htm?id=619

³⁶ A captain lax-on 40 és 50 euro között több típus is elérhető 12-13-as méretben. Postaköltség kiiktatható egy kis utánajárással, mert akár a debreceni, akár a budapesti lacrosse egyesület is nyitott arra, hogy egyben rendelje a cuccát másokkal, és eltekintsen a postaköltségtől. Jelenleg így elérhető modell pld: <http://www.captain-lax.com/Lacrosse-Gloves/Warrior-Lacrosse-Adrenaline-X1-Lacrosse-Glove--2679.html>)

³⁷ <http://www.captain-lax.com/Lacrosse-Gloves/Gait-Lacrosse-Goalie-Thumb-Piece--1660.html>

³⁸ Ld. http://www.afinternationalsporting.com/product_info.php/products_id/169/cPath/8

Ill.: <http://www.sparringglove.com/offer.php>

III. MELLÉKLET

- Előzetes irányelvek a végleges MHS nylon standardhoz –

Közzétett verziószám: v 1.0 (2013.04.18.)

Frissített verziók az MHS weboldaláról letölthetők.

A weboldal jelenlegi címe: <http://hosszukardvivas.atw.hu/>

2. Előzetes irányelvek a végleges MHS nylon standardhoz

A még nem tisztázott részek, elemek kékkel kiemelve.

Minden esetben sérülés-mentes felszerelés az elvárás!

I. Fejvédelem

350N-os szakállú kardvívómaszk – PBT is gyártja. De bármely vívószer-gyártótól elérhető.³⁹

II. Fejtájék kiegészítő védelme

II.a. Torokvédelem: fekete jégkorongos játékos, vagy speciális Allstar vagy PBT vívó nyakvédő.⁴⁰

II.b. Tarkóvédelem⁴¹: Sisakra húzható fekete bőr tarkóvédő – Allstar, PBT és Absolute Force is gyártja. (Természetesen opcionálisan kiegészíthető alávett gambeson-sapkával vagy 3D-s, vékonyított rugby-s sapkával.)

III. Testvédelem

Allstar speciálisan bélelt, polifón merevítésű mestervívókabát fekete bőr borítással. Vagy speciális PBT HEMA-kabát – ezek ekvivalensek. Vagyis mindkettő használata megengedhető lehet a sportszerűség elvének sérülése nélkül az MHS-ben, nylon vívóversenyeken.⁴² További konkrét modellek későbbi beemelése a standardba is elképzelhető. (Pld. SPES HFG vívókabátok.)

³⁹ Újonnan kb. 25.000 Ft.

⁴⁰ Újonnan kb. 6.000 Ft.

⁴¹ Újonnan kb. 15.000 Ft.

⁴² Újonnan kb. 42.000 Ft, ill. 65.000 Ft.

IV. Extra felszerelés

IV.a. Vívózokni: PBT és más vívócég is gyártja.⁴³

IV.b. Vívónadrág: fekete kantáros 350N-os átszakadás elleni védelemmel bíró vívónadrág – PBT gyártja (mindenféle alább felsorolt lábvédelem fixen ráerősíthető egyéni igény szerint, a kantár véd az elmozdulástól.)⁴⁴

V. Lábszár-és alkarvédelem

Merev fekete könyökvédő és térdvédő biztos hogy előírás lesz. A kínálat óriási több sportból is.⁴⁵

V.1. Alkar és könyök: Fekete alkarvédő kötelező előírása egyenlőre vizsgálat alatt áll (mivel mind az Allstar mestervívó és a PBT kabátok is védik részben pld. az alkart) – mind könyökvédelemmel egybeépített, mind külön modellek tesztelés alatt állnak. Várható, hogy ha előírásra kerül használatuk, akkor a standardban felsorolásra kerülnek majd azon sportok– pld. esgrima, lacrosse – melyek alkar/könyökvédő eszközei elfogadottak lesznek típustól függetlenül (ha egyebekben igaz rájuk, hogy merevek, és feketék). Ill. konkrét típus és gyártófelsorolással fognak szerepelni a kisebb manufaktúrákban készülő egyéb HEMA-specifikus alkarvédők, s ugyanez lehet igaz akár konkrét motoros-, ill. RIOT-felszerelésekre is (pontos felsorolás – gyártó és típusszámok).

⁴³ Újonnan 2.000 Ft.

⁴⁴ Újonnan kb. 15.000 Ft. (Külön női/férfi modell.)

⁴⁵ Újonnan kb. 5-10.000 Ft egy jobb szett.

V.2.: Lábszár és térd: A Lábszárvédő még valószínűbb, hogy kötelező lesz (itt is az alkarvédőnél említett konkrét sport-, ill. gyártó és típusfelsorolások várhatóak). **De nem kizárható, hogy vívózokni alá vehető sípcsontvédő is elégséges lesz nylon kardhoz a térdvédő kiegészítésére.** Valószínűbb azonban, hogy egybeépített térd-sípcsontvédő lesz az előírás – és ezek közül is a nagy választékban kapható hokis modellek lesznek az ajánlottak.

VI. Vállvédelem és kulcscsont-védelem

Irreleváns lesz a III. pontba eleve beépített protektorok és a II.a. pont (mellre lenyúló torokvédő) miatt.

VII. Lágyrészek védelme

Herevédő – több sportból is elérhető. Hokis játékos herevédő használata javallt.⁴⁶

VIII. Kézfej védelme

Egyszínű, vagy fehér-fekete lacrosse kesztyű.⁴⁷ Javasolt lehet kiegészíteni levehető hüvelykujjvédővel, vagy esetleg a későbbiekben a standardba emelt egyéb extra védelmi megoldásokkal.

⁴⁶ Újjonnan kb. 3-5.000 Ft.

⁴⁷ Újjonnan kb. 15-25.00 Ft.

Megjegyzés: a fejlettebb, egymással ekvivalens Ensifer, ill. Absolute Force-os HEMA kesztyűk használata jelen állás szerint úgy néz ki, hogy nem szükségesek nylonhoz – ráadásul ezek nem ekvivalensek a lacrosse kesztyűkkel, így használhatóságuk a rendes MHS versenyeken egyelőre nem megítélhető.

IX. Combvédelem (új elem)

Várhatóan bekerül a standardba, de ez még vizsgálat alatt áll. Ha előírás lesz, akkor az alábbi két megoldás lesz várhatóan preferált:

Egybekombinált fekete, taktikai (RIOT) comb-derék-farkcsont védő (súlya alig párszáz gramm, de merev védelmet biztosít – konkrét gyártó és típusfelsorolás várható!), vagy fekete hokis girdle (gyártótól függetlenül) – ezek a védőfelszerelések egymással ekvivalensek⁴⁸; utóbbit minden hokifelszerelés-gyártó árulja. Az előbbiből az egyelőre biztosan elfogadott modell: **KMNW Thigh and Groin Protector**.⁴⁹ Az, hogy egymással ekvivalensek azt jelenti, hogy mindkettő használata megengedhető lehet a sportszerűség elvének sérülése nélkül az MHS-ben, nylon vívóversenyeken. Mindkettő minősége és utánrendelhetősége is garantált.

X. Tetszőleges, tiszta talpú sportcipő. (Utcai cipő nem megfelelő.)

⁴⁸ Áruk 10-20e Ft körüli.

⁴⁹ http://www.kmnw.co.uk/store/index.php?main_page=product_info&cPath=14&products_id=101&zenid=c0873e9a169

IV. MELLÉKLET

- Fegyver követelmény -

Közzétett verziószám: v 1.0 (2013.04.18.)

Frissített verziók az MHS weboldaláról letölthetők.

A weboldal jelenlegi címe: <http://hosszukardvivas.atw.hu/>

3. Fegyver követelmény

Rawlings Proline Xtreme Sparring Long Sword

- Ha hárman rendelik, fejenként: **17.000 Ft + 4.200 Ft (szállítás)**

(362* 47 font + úgy számoltam, hogy hárman rendeljenek együtt, és a szállítási díj – 35 font - egyharmadát írtam így be.)

- Ha egy egyesület 10 db-ot rendel, vagy 10-en összeállva rendelnek, kardonként (/fő): **9.000Ft + 1.300 Ft (szállítás)** – vagyis így egy kard szállítással együtt kijön majdnem 10.e Ft-ból!!!⁵⁰

Megjegyzés: javasolt már eleve fehér vagy szürke pengével beszerezni. (Bár a penge cserélhető utólag is.) A későbbiekben a találatok láthatósága (pontosabb bírói megítélhetősége) miatt csak ez lesz majd elfogadott várhatóan.

Fontos, hogy fém szerelék használata nem megengedett már átmeneti időszakban sem! Más gyártó nylon kardjának használata egyáltalán nem engedélyezett. Hosszított markolatgomb használata átmeneti időszakban megengedett, később azonban nem biztos. (De ezek olcsón cserélhető szerelések a fegyver-szimulátor moduláris volta miatt.) Fontos továbbá, hogy az átmeneti időszakban ugyanezen gyártó régebbi kardszereléai is elfogadottak lesznek.

⁵⁰ Ld.: <http://www.theknightshop.co.uk/catalog/xtreme-longsword-2nds-school-pack-p-3431.html?osCsid=6efad7a4c6aa29f92059fb68b5cc865a>

V. MELLÉKLET

- Bírói jelzések és bírói mondatok táblázata -

Közzétett verziószám: v 1.0 (2013.04.18.)

Frissített verziók az MHS weboldaláról letölthetőek.

A weboldal jelenlegi címe: <http://hosszukardvivas.atw.hu/>

A bírókat szemből ábrázolja a kép, bal kezükben (szívoldal) fehér, másikkban zöld zászló van.

Jelzés	Bírói mondat	Nemzetközi terminus (hosszú változatok)	Esemény a bírő szerint
 Test előtt keresztezett kéz.			Bírói alapállás (változatok)
 Mindkét kéz fenn.	Felkészül!	Get ready!	VB-i jelzés. Hamarosan kezdődik a következő akció. A vívóknak historikus alapállást kell felvenniük. (Kis versenyeken lehetséges alternatív, historikus terminus: Posta!)
 Mindkét kéz lecsapódik.	Össze!	Fight!	VB-i jelzés. A vívók felkészültek a következő akcióra. Az új akció elkezdődik. (Kis versenyeken lehetséges alternatív, historikus terminus: Spada!)
 Mindkét kéz felmegy.	Állj!	Stop!	(VB és PB is mutathatja.) Minden akciót azonnal fel kell függeszteni. (Kis versenyeken lehetséges alternatív, historikus terminus: Alt!)
 Rámutat + kéz fel + rámutat.	Zöld szabálytalan, -1 pont! (Sportszerűtlen viselkedésért / szabálytalanságért / reklamációért!)	One score penalty for the Green fencer! (For unsporting behavior / for ruleless (prohibited) action / for excessive complaining.)	A zöld vívó szabálytalan volt, 1 pontos büntetést érdemel. (VB-i jelzés.) A zárójelben a lehetséges rövid szóbeli indoklások szerepelnek.
 Rámutat + kéz fel + rámutat.	Fehér szabálytalan, -1 pont! (Sportszerűtlen viselkedésért / szabálytalanságért / reklamációért!)	One score penalty for the White fencer! (For unsporting behavior / for ruleless (prohibited) action / for excessive complaining.)	A fehér vívó szabálytalan volt, 1 pontos büntetést érdemel. (VB-i jelzés.) A zárójelben a lehetséges rövid szóbeli indoklások szerepelnek.
 3*vízszintes lengetés (kizavarás)	Zöld vívó leléptetve! (Pld. ismételt szabálytalanságért.)	The green fencer is disqualified! (Eg.: For multiple infringements.)	Zöld vívó leléptetésre került, a fehér vívó a nyertes. (VB-i jelzés.) A zárójelben egy lehetséges rövid szóbeli indoklás szerepel.
 3*vízszintes lengetés (kizavarás)	Fehér vívó leléptetve! (Pld. ismételt szabálytalanságért.)	The white fencer is disqualified! (Eg.: For multiple infringements.)	Fehér vívó leléptetésre került, a zöld vívó a nyertes. (VB-i jelzés.) A zárójelben egy lehetséges rövid szóbeli indoklás szerepel.

Változó, a kiegészítő büntetés mértékétől függően.	Kiegészítő büntetés. (+ mérték, + indoklás)	Supplemental penalty.	Az adott vívó kiegészítő büntetést érdemel az alap büntetésen felül. (VB-i jelzés.)
 Fej felett keresztezett zászlók.	Konzultáció!	Consultation!	A VB bírói konzultációt hív össze. (Egyebekben a PB-knek ez a konzultáció kérésének a jele, amit a VB bírál el.)
 Mindkét kéz oldalt kinyújtva.	Együttes!	Double!	Együttes találat született.
 Két alsó keresztezett lengetés.	Után-ütés!	After-blow!	Után-ütés született.
Idő végekor "Állj!" jelzése. Majd szabályismertetés. Majd "Öszel" jelzése.	Hosszabbítás!	Extra time!	Az asszónak a vívóidő lejártá után még nincs egyértelmű győztese. Az eredmény eldöntése végett a párbaj folytatódik. (VB-i jelzés.)
 Mindkét kéz felmegy.	Szünet, időmérés leállítása!	Break!	Valamilyen vis-major eset miatt az asszó relatív időmérését fel kell függeszteni. (VB-i jelzés.)
 Alul-elöl keresztezett zászlók.	Semmi, 0 pont!	No score!	Nem született értékelhető találat.
 Zöld zászló oldalra, fehér lent.	Zöld 1 pont! (Kiszorításért / Pusztakezes ütésért.)	One score for the Green fencer! (For push-out / for controlled head-strike.)	A zöld vívó 1 pontot érő akciót hajtott végre. (Zárójelben a speciális 1 pontos akciók verbális jelzései szereplnek.)

 Fehér zászló oldalra, zöld lent.	Fehér 1 pont! (Kiszorításért / Pusztakezes ütésért.)	One score for the White fencer! (For push-out / for controlled head-strike.)	A fehér vívó 1 pontot érő akciót hajtott végre. (Zárójelben a speciális 1 pontos akciók verbális jelzései szereplnek.)
 Zöld zászló felfelé, fehér lent.	Zöld 2 pont! (Földre vitelért / lefegyverzésért.)	Two score for the Green fencer! (For forcing to ground / disarmament.)	A zöld vívó 2 pontot érő akciót hajtott végre. (Zárójelben a speciális 1 pontos akciók verbális jelzései szereplnek.)
 Fehér zászló felfelé, zöld lent.	Fehér 2 pont! (Ha releváns: + Földre vitelért / lefegyverzésért.)	Two score for the White fencer! (For forcing to ground / disarmament.)	A fehér vívó 2 pontot érő akciót hajtott végre. (Zárójelben a speciális 1 pontos akciók verbális jelzései szereplnek.)
 Hátul keresztezett zászlók.	Vak!	I'm blind!	A pontozóbíró nem látta jól, s így nem tudja egyértelműen megítélni, értékelni, pontozni az adott akciót. Kizárólag PB-i terminus.
 Hátul keresztezett zászlók.	Nincs döntés!	No decision!	A vezetőbíró a PB-k segítségével sem tudja egyértelműen megítélni, értékelni, pontozni az adott akciót. Kizárólag VB-i terminus.
 Rámutat nyertesre (másik hátul), majd fel is emeli a zászlaját.	Nyert a Fehér vívó! (+ Végeredmény számszerűsítve, vagy indokolva.)	The winner is the White fencer! (The scores are...)	A VB a fehér vívót hirdeti ki az adott asszó győztesének. (Kizárólag VB-i terminus.)
 Rámutat nyertesre (másik hátul), majd fel is emeli a zászlaját.	Nyert a Zöld vívó! (+ Végeredmény számszerűsítve, vagy indokolva.)	The winner is the Green fencer! (The scores are...)	A VB a zöld vívót hirdeti ki az adott asszó győztesének. (Kizárólag VB-i terminus.)
A leléptetés jelzésével azonos.	A Fehéz / Zöld vívó képviselője hagyja el a pást környékét!	The representative of the Green / White fencer must go out!	A VB megítélése szerint az adott vívófél képviselője nem megfelelően viselkedik. Így a továbbiakban az asszó zavartalanságának biztosítása végett el kell hagynia a pást környékét.

VI. MELLÉKLET

- Óvási lap (minta) -

Közzétett verziószám: v 1.0 (2013.04.18.)

Frissített verziók az MHS weboldaláról letölthetők.

A weboldal jelenlegi címe: <http://hosszukardvivas.atw.hu/>

Óvási lap - az óvást benyújtó tölti ki -	
Verseny neve:	Vívóképviselő neve:
Helyszíne:	Képviselt vívó (név/szín):
Ideje:	Másik vívófél (név/szín):
Vezetőbíró neve:	Versenypozíció:
Óvás tárgya:	
Egyéb, fontosnak ítélt körülmények (időbeliség, stb.):	
Elbírálás - az óvást elbírálók töltik ki -	
Bírálat jogossága (a megfelelő aláhúzendő):	jogos / jogtalan
Óvás konkrét következménye az asszóra nézve (döntés):	
Döntés rövid indoklása:	
Egyéb megjegyzés (ha releváns, pld. döntési arány, különvélemény):	
Copyright © Dr. Pávay Tibor, 2013. Jelen dokumentum a készítő, Dr. Pávay Tibor szellemi tulajdona. A Magyar Hosszúkardvívó Sportszövetség charta-szervezetei és tagszervezetei sportversenyeiken szabadon használhatják. Ezen kívül azonban egészének vagy részeinek engedély nélküli reprodukálását, felhasználását a törvény bünteti! © All rights reserved!	